ErfgoedCel WAASLAND

Wase erfgoedklapper

Een verrassend aanbod voor scholen

Het Wase erfgoed: een verrassend aanbod voor scholen

Beste schooldirectie, beste leerkracht,

Vanuit de Wase erfgoedsector bereiken ons heel wat signalen dat vele leerkrachten in onze regio regelmatig op zoek gaan naar geschikte cultuureducatieve initiatieven op school of in de buurt van de school.

Als Erfgoedcel Waasland vinden wij het dan ook fantastisch dat je jouw leerlingen op een dynamische, initiatiefrijke en projectmatige manier wil laten kennismaken met cultuur, en dus met hun erfgoed, in het Waasland.

Het ontdekken van het eigen cultureel erfgoed samen met anderen helpt onze kinderen om hun eigen identiteit te ontwikkelen. Erfgoededucatie is dus een uitstekend instrument, om onze jongeren te helpen hun plaats in de maatschappij te bepalen.

Projectmatig werken doet daar bovenop nog beroep op hun verbeelding, inzet, engagement en communicatievermogen. Het stimuleert hun kritische kijk op de samenleving en helpt hen om zichzelf in hun eigen leefwereld te situeren. Het is dan ook een werkvorm die wij heel graag willen aanmoedigen.

Om je te helpen in jouw zoektocht naar erfgoededucatieve initiatieven om aan jouw leerlingen aan te bieden, ontwikkelden we de Wase erfgoedklapper. Deze bundeling bevat het huidige aanbod van de Wase erfgoedorganisaties, naar de scholen toe. Je zal verrast zijn bij het ontdekken van dit aanbod: er is immers in het Waasland heel wat meer mogelijk dan men vermoedt.

In de klapper vind je trouwens ook een aantal interessante activiteiten en suggesties terug, waarvoor je niet eens de klas uit hoeft met de leerlingen, en toch een volledig nieuwe wereld kan ontdekken. Wist je bijvoorbeeld dat heel wat erfgoedwerkers in het Waasland bereid zijn om bij jou langs te komen? Of dat je ook via het internet (www.beeldbankwaasland.be) of door het uitlenen van het didactisch materiaal dat wij je gratis ter beschikking stellen, rond erfgoed kan werken?

Om nog maar te zwijgen over het aanbod van enkele andere spelers op de markt zoals BiblioWaas, Toerisme Waasland, Heemkunde Vlaanderen, Volkskunde Vlaanderen en het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed Faro.

Om het voor jou nog gemakkelijker te maken om deze activiteiten in jouw eigen jaarprogramma in te lassen, werkten wij samen met de Arteveldehogeschool Gent. Je zal in deze klapper dan ook terug vinden hoe de hierin vermelde activiteiten kunnen aansluiten binnen de te behalen eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Hebben jouw leerlingen bepaalde specifieke behoeften, vraag dan zeker na bij de erfgoedorganisatie of het bestaande aanbod kan herwerkt worden naar jouw leerlingen toe. Vaak is dit immers wel mogelijk; de verantwoordelijken zullen dit graag met jou bespreken.

Indien je voor jouw school graag meerdere exemplaren van de klapper ontvangt, dan kan dat op eenvoudig verzoek aan de Erfgoedcel Waasland via erfgoedcel@interwaas.be of op het telefoonnummer 03 780 52 10. Je kan de klapper ook downloaden op www.erfgoedcelwaasland.be.

Wij hopen in ieder geval dat deze klapper jou mag inspireren tot tal van waardevolle en interessante ontdekkingstochten in het Waasland of in de eigen klas!

Freddy Willockx,
voorzitter Interwaas

Inhoudstafel

Het Wase erfgoed: een verrassend aanbod voor scholen 2
Inhoudstafel 3
Hoe lees ik deze klapper? 4
Werken rond erfgoed is de eindtermen halen! 5
Beveren 7
- Cultureel Centrum Ter Vesten - Archief de Bergeyck
- Erfgoedgemeenschap Doel
- Gemeentearchief Beveren
- Rijksarchief Beveren

Kruibeke 11
- Heemkundige Kring Wissekerke en Heemkundig Museum
- Tolerant vzw
- vzw Museum De Schuur
- Zonnewijzerkring Vlaanderen vzw

Lokeren 15
- Heirbrugmolen
- Stadsarchief Lokeren
- Stedelijk Museum Lokeren en Huis Thuysbaert

Sint-Gillis-Waas 18
- Folkloregroep De Klomp De Klinge vzw
- Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas
- Heemkundige Kring De Kluize
- Huis van de evolutie
- De Roomanmolen

Sint-Niklaas 23
- Bibliotheca Wasiana
- Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700
- Historisch Pijp- en Tabakmuseum
- Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
- Stadsarchief Sint-Niklaas
- Stedelijke Musea Sint-Niklaas
- vzw Reynaertgenootschap

Stekene 31
- Heemkundige Kring d'Euzie vzw

Temse 32
- Kantschool Artofil
- Gemeentemuseum Temse
- Gemeentelijke Archiefdienst Temse

Erfgoedcel Waasland 35
- Beeldbank Waasland
- Mondelinge Geschiedenis
- Reynaert de Vos
- Reuzen
- Archief op het Spoor
- Wase volksverhalen

BiblioWaas 44
Toerisme Waasland 46
Provincie Oost-Vlaanderen 48
- Provinciaal museumconsulentschap
- MOLA - Provinciaal Molenmuseum
- Levend Erfgoed Park

Heemkunde Vlaanderen 52
Volkskunde Vlaanderen 52
Het Firmament 53
Canon Cultuurcel 54
Faro 54
Colofon 59

Hoe lees ik deze klapper?

- Op pagina 7 tot 34 vind je de **Wase erfgoedorganisaties**, die een aanbod naar scholen doen. Zij zijn gegroepeerd volgens gemeente.
- Op pagina 35 tot 56 vind je het aanbod van enkele **koepelorganisaties** terug.

Je vindt steeds hun contactgegevens terug. Met symbolen wordt aangegeven waarvoor je bij hen terecht kan.

De organisatie kan bij jou op school uitleg geven of een workshop verzorgen

De organisatie stelt materiaal ter beschikking om je lessen te ondersteunen

De organisatie bezorgt op vraag achtergrondinformatie

3-5 Aanbod voor 3 – 5 jarigen

6-12 Aanbod voor 6 – 12 jarigen

12-18 Aanbod voor 12 – 18 jarigen

Wat is erfgoed?

Er bestaat geen pasklare definitie die klaar en duidelijk uitlegt wat nu precies erfgoed is. 'Ons erfgoed' zijn alle erfenissen uit het verleden die ons maken tot wie we zijn. Alles wat vorige generaties ons nagelaten hebben en wat we de moeite waard vinden om te bewaren voor volgende generaties. Dat kunnen archeologische overblijfselen zijn, gebouwen, eeuwenoude manuscripten, foto's, documenten, kunst- en gebruiksvoorwerpen zoals vaatwerk, maar bijvoorbeeld ook scheer- en wasgerei, dialecten, verhalen, tradities, feesten, liederen...
Of erfgoed de moeite waard is om te bewaren, te verzorgen, te documenteren en te laten zien, bepalen mensen zelf. Als een hele groep mensen dit doet, spreken we van cultureel erfgoed.

Wie draagt er zorg voor erfgoed?

Erfgoed wordt niet enkel bewaard door musea en archieven. Ook vele vrijwilligers in erfgoedorganisaties zoals heemkundige kringen dragen er zorg voor. Ze willen de getuigen van het nabije verleden bewaren voor toekomstige generaties.
Ook mensen zoals jij en ik bewaren en verzorgen erfgoed. Erfgoed gaat namelijk vaak over 'gewone' dingen uit ons dagelijkse leven, die ons meer vertellen over de identiteit van onze regio.

Werken rond erfgoed is de eindtermen halen!

Roomanmolen Sint-Gillis-Waas: het favoriete erfgoed van leerlingen van basisschool De Zandloper

Erfgoededucatie is hip en populair. Je leest en hoort het begrip 'erfgoed' voortdurend in de media. Ook de overheid neemt tal van initiatieven om een breed publiek toegang te geven tot erfgoed. **Deze erfgoedklapper van de Erfgoedcel Waasland is zo'n toegangspoort.**

Om welke reden zou je echter erfgoededucatie op het menu zetten van je leerlingen? Welke school heeft tijd en ruimte om nog een 'nieuwe' educatie te integreren in het schoolgebeuren? Enkel als erfgoededucatie een meerwaarde kan betekenen voor je schoolwerking en het leren van je leerlingen is het de moeite waard …

Deze klapper zal je overtuigen dat je via 'erfgoed(educatie)' op een geïntegreerde wijze aan tal van eindtermen en leerplandoelen kunt werken.

Samenwerken met één van de erfgoedorganisaties uit deze klapper zal een verrijking zijn van leerinhouden die toch sowieso aan bod komen. Vele leerkrachten denken dan spontaan aan de lessen '**geschiedenis**' en het is inderdaad zo dat erfgoedorganisaties veel mogelijkheden bieden om leerlingen in direct contact te brengen met historische bronnen. Maar ook andere leergebieden kunnen op een frisse en originele manier doelgericht geëxploreerd worden. **Aardrijkskunde** en **natuurwetenschappen** vind je terug in het aanbod rond landschaps- en natuurbeleving, ruimtelijke oriëntatie, ecologie, evolutie, fysica… **Technische en technologische vorming** staan in deze erfgoedklapper eveneens regelmatig op het menu, met bezoeken en werkateliers voor verschillende doelgroepen. Het Waasland is het decor van tal van **verhalen, denk maar aan het bekende verhaal** van Reynaert de Vos. Maar ook het verhaal van de gewone man – uit het verleden en het heden – vinden we terug in tal van archieven en musea, maar vooral levendig verteld door tal van erfgoedmedewerkers. Het erfgoedaanbod in het Waasland biedt jou en je leerlingen een rijke context om op een actieve wijze kennis(inhouden), vaardigheden en attitudes te verwerven.
Erfgoededucatie is steeds **vakoverstijgend.** Een bezoek aan een molen, archief, museum, heemkundige kring, ambachtelijk atelier, … gebeurt steeds vanuit een multidisciplinaire benadering. Dit biedt kansen aan zowel het basis- als secundair onderwijs om in samenwerking met Wase erfgoedorganisaties projecten te organiseren rond een bepaald erfgoedthema. Tal van **sociale vaardigheden** worden in een projectmatige aanpak aangesproken.

Juf Marleen, BSGO De Bloemenhof - De Madelief Lokeren, toont haar favoriete erfgoed

Het favoriete erfgoed van Ibrahim, Onze-Lieve-Vrouwcollege Lokeren

Het didactisch aanbod in deze klapper biedt mogelijkheden om kinderen – die vandaag opgroeien in zeer diverse situaties – te laten kennis maken met en nadenken over hun persoonlijk en gemeenschappelijk erfgoed. Zo leren ze niet alleen *over* verhalen, objecten, tradities, rituelen, eetgewoontes… maar vooral *door* ontmoetingen met erfgoed. Indien leerlingen regelmatig de kans krijgen om een erfgoedbeleving te ervaren, zullen ze uiteindelijk de waarde dat een individu of een gemeenschap geeft aan hun cultureel erfgoed (h)erkennen. Het steeds groeiende inzicht in de redenen waarom mensen en gemeenschappen waarde hechten aan hun erfgoed, is een goede basis voor interculturele dialoog. Erfgoededucatie draagt dus bij tot de **identiteitsontwikkeling** van jonge mensen en het opvoeden tot **burgerzin**.

Erfgoededucatie is – naast media- en kunsteducatie – een pijler binnen cultuureducatie. Kunstuitingen behoren natuurlijk ook tot ons erfgoed, maar ook het rijke niet-artistieke erfgoedaanbod in deze brochure biedt aan je school kansen om op een actieve, creatieve en reflectieve wijze de **cultuurparticipatie** van je leerlingen te verhogen. Terecht wordt regelmatig gekozen om erfgoed te ontdekken door **muzische** werkvormen te gebruiken. Maar tegelijkertijd is er ook ruimte en ondersteuning om de onderzoeksvaardigheden van je leerlingen te stimuleren.

Je zult ontdekken dat erfgoededucatie vertrekt vanuit sporen van het verleden, maar met beide voeten in het heden staat. De leerlingen verwerven via erfgoededucatie noodzakelijke bagage om te functioneren in een snel evoluerende samenleving. Het aanbod in deze klapper is dikwijls **leerstofvervangend**, zodat de aangeboden activiteiten relatief eenvoudig geïntegreerd kunnen worden in de jaarplanning. Bovendien vind je dit rijke aanbod terug in de onmiddellijke schoolomgeving…
Laat deze kansen niet liggen!

Sven De Maertelaere
Arteveldehogeschool Gent – Lector wereldoriëntatie
(Projectleider ‘erfgoededucatie’, gerealiseerd met pwo-middelen)

Beveren

Cultureel Centrum Ter Vesten – Archief de Bergeyck, Beveren

Stefanie Audenaert, erfgoedmedewerker
CC Ter Vesten - Gravenplein 2 - 9120 Beveren
Archief de Bergeyck (gevestigd in kasteel Cortewalle)
Zwarte Dreef 1 - 9120 Beveren

- 03 775 70 40
- stefanie.audenaert@beveren.be
- Tijdens de kantooruren, ook in schoolvakanties, bij voorkeur op afspraak
- Bij mooi weer in het park van kasteel Cortewalle
- € Bezoek Archief de Bergeyck (zonder rondleiding in het kasteel): gratis activiteit; rondleidingen in de vaste of thematische collecties en sprookjes- en gedichtenwandeling in kasteel Cortewalle: Beverse scholen 25 euro en niet-Beverse scholen 50 euro + 0,50 euro per leerling

***Ter Vesten** is een cultureel centrum met een belangrijke erfgoedpoot, niet in het minst omdat kasteel Cortewalle deel uitmaakt van de infrastructuur. Sinds eind '99 bevindt zich in het kasteel een deel van de archieven van de grafelijke familie de Brouchoven de Bergeyck en verwante families. Dit archief wordt beheerd door het Archief de Bergeyck.*

Erfgoeddag 2009 - medewerkers van Archief de Bergeyck en Gemeentearchief Beveren bereiden leerlingen in de klas voor op een bezoekje aan kasteel Cortewalle

Aanbod

- Beverse gidsen hebben een wandeling doorheen kasteel Cortewalle op maat van kleuters. De verkleedde gidsen gaan met de kinderen doorheen het kasteel op zoek naar een schat. (3-5)
- Beverse gidsen hebben een wandeling doorheen het kasteel op maat van de eerste graad van het lager onderwijs. De verkleedde gidsen gaan met de kinderen doorheen het kasteel op zoek naar een schat. (6-12)
- Beverse gidsen voorzien een wandeling doorheen het kasteel op maat van de eerste graad van het lager onderwijs - zij verkleden zich en gaan met de kinderen op zoek naar een schat.
- Leerlingen kunnen de bestaande vaste rondleiding in het kasteel volgen of een bezoek aan het Archief de Bergeyck aanvragen. (6-12)

Kasteel Cortewalle

- Ter gelegenheid van Erfgoeddag of de kunsttentoonstellingen kunnen specifieke themarondleidingen worden gevolgd.

12-18

- In het kader van schoolprojecten - waarin Ter Vesten en het Archief de Bergeyck een ondersteunende rol hebben - kunnen rondleidingen steeds op maat worden ontwikkeld. Daarbij wordt steeds gezocht naar een link tussen het thema van het project en het kasteel. Indien scholen op eigen initiatief een dergelijke rondleiding op maat willen, geldt het normale tarief.

Uitleenbare tentoonstelling over de bunkerlinie en ander didactisch materiaal

Achtergrondinformatie is steeds opvraagbaar. Bij speciale rondleidingen, bijvoorbeeld met de nadruk op het Archief de Bergeyck, kan steeds een voorbereiding of naverwerking voorzien worden.

Erfgoedgemeenschap Doel, Beveren - Doel

Johan De Vriendt, coördinator
Kerkstraat 118 - 9190 Stekene

0479 99 06 71

erfgoedgemeenschap-doel@hotmail.com

Op afspraak

In het Gemeenschapscentrum De Doolen (Engelsesteenweg 8 - 9130 Doel)

€ Gratis activiteit

Doel

***Doel** is een historisch dorp en polderlandschap aan de Schelde met talrijke waardevolle gebouwen, landschappen en een interessante geschiedenis. Doel is ook een leefgemeenschap van mensen. De erfgoedgemeenschap van Doel streeft naar een beleid waar duurzaamheid en levenskwaliteit vooropstaan. 'Erfgoed', 'waarde', 'identiteit', 'gemeenschap', 'landschap', 'thuis zijn', 'schoonheid', 'economie', 'ecologie', 'duurzaamheid' en andere begrippen worden vanuit de harde realiteit van dit bedreigde maar mooie dorp getoetst aan de leefwereld van jongeren.*

Aanbod

Kinderen van 9 tot 15 jaar maken door deelname aan het Strippad Suske en Wiske 'Het Verdronken Land' kennis met de problematiek van Doel en met de legende van Saeftinghe. Leerlingen uit het secundair onderwijs kunnen ook aansluiten bij geleide wandelingen en rondleidingen in het dorp Doel of aan de hand van fotozoektochten het dorp en de ermee gepaard gaande problematiek ontdekken. Tenslotte worden kunst- en erfgoedworkshops ook op aanvraag georganiseerd.

6-12

12-18

Carine Goossens, gemeentearchivaris Beveren

Gemeentearchief Beveren, Beveren

Carine Goossens, gemeentearchivaris
Stationsstraat 2 - 9120 Beveren

03 750 17 50

archiefdienst@beveren.be

Tijdens de kantooruren, ook in schoolvakanties, bij voorkeur op afspraak

€ Gratis activiteit

*In het **gemeentearchief van Beveren** berusten de administratieve archieven van de vroegere deelgemeenten Beveren-Waas, Kieldrecht, Doel, Melsele, Haasdonk, Verrebroek, Kallo en Vrasene en van de fusiegemeente Beveren, ontstaan op 1 januari 1977. Daarnaast bewaart het gemeentearchief Beveren nog een collectie archiefmateriaal en kaarten over het Fort Liefkenshoek en enkele persoonsarchieven. In 2007 zijn alle registers van de Burgerlijke Stand gedigitaliseerd: alle akten van 100 jaar en ouder zijn vrij te raadplegen op een scherm in de leeszaal.*

Aanbod

Leerkrachten kunnen een bezoek aan het gemeentearchief aanvragen. Archivaris Carine Goossens legt graag uit wat een archief nu eigenlijk is, en wat er in het Beverse gemeentearchief wordt bewaard. Zo nemen leerlingen een kijkje in de uitgebreide Eximiusfototheek, waarin zich maar liefst 9000 foto's, dia's en prentkaarten bevinden. Het archief over Fort Liefkenshoek is eveneens een interessante bron van informatie en bevat foto's, dia's, knipsels, kaarten, plannen, documenten en publicaties. Tenslotte mogen we de kunstschilder Albert Ciamberlani (1864-1956) niet vergeten, van wie het Beverse gemeentearchief maar liefst 1219 schilderijen bewaart evenals heel wat documentatie over deze Beverse schilder.
Scholen uit Beveren of uit de omgeving kunnen dan ook heel wat opzoekingswerk verrichten in dit archief en speuren naar bekende Beverenaars of naar informatie over hun eigen schoolomgeving, hun voorouders, bekende figuren of informatie over de bredere regio.

6-12

12-18

TIP
Combineer een bezoek aan dit archief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor, zie pag. 42!

Rijksarchief Beveren, Beveren

Marij Preneel, diensthoofd
Kruibekesteenweg 39/1 - 9120 Beveren

- 03 750 29 77
- rijksarchief.beveren@arch.be
- Tijdens de kantooruren, ook in schoolvakanties, bij voorkeur op afspraak
- Bij mooi weer op het grasveld (speelplein met zitbanken en enkele speeltuigen van de gemeente Beveren naast het Rijksarchief)
- € Gratis activiteit

*Het **Rijksarchief te Beveren** is zowel rijksarchief voor het gerechtelijk arrondissement Dendermonde, als hulparchiefbewaarplaats voor hedendaags archief uit de Vlaamse provincies en genealogisch centrum voor Vlaanderen. Er wordt op dit moment ruim 50 km archief bewaard.*

Aanbod

Leerkrachten kunnen een bezoek aan het Rijksarchief Beveren aanvragen en zo kennis maken met wat een archief nu eigenlijk is, en met hetgeen in het Rijksarchief Beveren wordt bewaard. Ze kunnen speuren in documenten die hen vertellen over het verleden. Ze ontdekken op welke wijze genealogen een stamboom reconstrueren.
Je kan immers de registers van de burgerlijke stand van de Vlaamse gemeenten raadplegen maar ook de parochieregisters evenals andere genealogische bronnen.

6-12

12-18

TIP
Combineer een bezoek aan dit archief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor (zie pag. 42)!

Opzoekingswerk in de leeszaal van het Rijksarchief Beveren

© Rijksarchief Beveren

Kruibeke

Heemkundige Kring Wissekerke en Heemkundig Museum, Kruibeke - Bazel

Gerrit De Cock, bestuurslid en Jeroom De Jonghe, voorzitter
Kruibekestraat 2 - 9150 Bazel

✆ 03 744 13 10 (Gerrit De Cock) en 03 774 11 19 (Jeroom De Jonghe)

@ gerrit.decock@sintjorisinstituut.be en jeroom.dejonghe@skynet.be

Op afspraak

In herberg 'De drij klakken' in het museum; max. 30 personen

€ Gratis activiteit

Herberg 'De Drij Klakken'

*Sinds 1992 is het **heemkundig museum** ondergebracht in de voormalige pastorij van Bazel. Door de jaarlijkse thematentoonstellingen verandert de presentatie van het museum telkens. De bezoeker kan met een drankje nagenieten in het authentiek oud volkscafé '**De Drij Klakken**'. De heemkundige kring beheert op hetzelfde adres een bijzonder rijk archief met stukken uit de zestiende tot twintigste eeuw.*

Heemkundig Museum Wisselkerke, Bazel

Aanbod

3-5

In het heemkundig museum maken leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar kennis met oude gebruiksvoorwerpen. Door gericht waar te nemen achterhalen de leerlingen wat de functie van die voorwerpen was.
Op een speelse manier maken de kinderen zo kennis met het dagelijks leven in de eerste helft van de twintigste eeuw. Zo bezoeken zij onder andere een oud winkeltje en een oude herberg.
Vanaf zomer 2009 tot eind 2009 loopt ook een thematische tentoonstelling: "Oud speelgoed, speelgoed van 1900 tot nu". Deze tentoonstelling laat kinderen toe om aan de hand van oud en modern speelgoed op zoek te gaan naar de verschillen en de gelijkenissen tussen het leven van 'toen' en van 'nu'.
In 2010 volgt een nieuwe tentoonstelling; vraag zeker na!

Tolerant vzw, Kruibeke

Franke Lok, voorzitter
CNR–loods - Dijkstraat - 9150 Kruibeke

- 03 637 50 50 en 0495 38 25 63
- info@tolerant.be
- Op afspraak, ook in schoolvakanties
- Bij slecht weer in de loods met de houten schepen; bij mooi weer in de prachtige omgeving
- € 10 euro per leerling voor een voormiddag; min. 20 leerlingen

Aanbod

6-12

12-18

Tolerant vzw leidt de leerlingen graag rond in de loods, waar oude houten schepen worden gerestaureerd. De leerlingen maken kennis met dit unieke varende erfgoed en de verschillende aspecten ervan. Er wordt extra aandacht besteed aan 'techniek': ze zien hoe oude boten worden gebouwd of gerestaureerd. Als klap op de vuurpijl mogen ze mee op de Schelde voor een vaartochtje. Er kunnen max. twaalf personen (tien leerlingen en twee leerkrachten) deelnemen aan één vaartochtje. De loods van Tolerant ligt trouwens in een erg mooie omgeving, waar een klas een wandelingetje kan maken op de dijk langs de Schelde.

Jonge matroos aan het roer van de platbodem "d'n Bruinen"

***Tolerant vzw** is een vzw tot het behoud van het nautisch erfgoed. In de CNR-loods worden oude houten schepen gerestaureerd. De vloot bestaat momenteel uit twee mosselhengsten en een veerboot. De loods kan bezocht worden en er kunnen vaartochtjes gemaakt worden op de Schelde.*

Vzw Museum de Schuur, Kruibeke - Bazel

Cécile Van De Voorde, penningmeester
Lange Gaanweg 22 - 9150 Bazel
03 774 11 90
vzwdeschuur@skynet.be
Op afspraak
In het museum
Gratis activiteit

*Het gebouw "**de Schuur**" dateert van 1830. Het werd in opdracht van graaf Vilain XIIII gebouwd door Zwitserse vaklui. Van oorsprong is het een "wijmdroogschuur". De wilgentenen of wijmen werden in de polder gekapt. Later werden ze "geplekt" of "gestroopt", van de schors ontdaan en op schoven gebonden. Die schoven werden dan gedroogd op een zolder of in een schuur. Daar bleven ze tot ze uiteindelijk aan de mandenmakers verkocht werden. Met de gevlochten manden verdwenen stilaan ook de wijmen. De landbouw nam de akkers over en ook de schuur werd deels omgebouwd tot landbouwschuur. Nu is er een museum van oude ambachten uit het Waasland in onder gebracht.*

Beerkar

Slee met melkkannen

Fluitsnijder

Aanbod

Tijdens een bezoek aan het museum en de bijhorende rondleiding maak je kennis met allerlei oude ambachten en het erbij horende materiaal: ploegen, dorsmolens, manden, wijmgereedschap en de ermee gepaard gaande huisraad. Het is ook een uitstekende locatie om een wat technischer woordenschat, verbonden met het vlechten van manden, te leren kennen.

6-12
12-18

Onthulling van een zonnewijzer in de GO! Mercatorschool, een basisschool te Rupelmonde

*De **Zonnewijzerkring Vlaanderen** wil in de eerste instantie gegevens, berekeningen, ideeën… verzamelen en uitwisselen om de kennis over zonnewijzers in Vlaanderen vergroten. De laatste jaren ontwikkelt de kring educatieve projecten rond 'tijd' voor de jeugd. Door middel van zonnewijzers, die behoren tot ons wetenschappelijk en bouwkundig erfgoed, brengen ze de jeugd in contact met ons erfgoed.*

Zonnewijzerkring Vlaanderen vzw, Kruibeke - Rupelmonde

Julien Lyssens, voorzitter
Zonnewijzerhuis, Mercatorplein 14 - 9150 Rupelmonde

✆ 03 774 19 15 en 0477 699 881

@ vvvrupelmonde@skynet.be

Op afspraak, ruim op voorhand reserveren

€ Te bespreken in functie van de activiteit

Aanbod

6-12

12-18

In combinatie met een bezoek aan Rupelmonde krijgen de leerlingen in het Zonnewijzerhuis een uiteenzetting over de geschiedenis van tijd, tijdsmeting en zonnewijzers. Dit kadert binnen het leergebied 'Wereldoriëntatie'.
In overleg met de school en in samenwerking met de leerlingen kan er op de school zelf een project worden uitgewerkt rond het bouwen van een zonnewijzer. Er is voornamelijk ervaring in het samenwerken met het lager onderwijs en met de eerste graad van het secundair onderwijs.

Lokeren

Heirbrugmolen, Lokeren

Maria De Rooze, molenarin
Heirbrugstraat 160 – 162 - 9160 Lokeren

- 09 348 41 38 (molenarin) en 09 340 94 09 en 09 340 94 74 (Dienst voor Toerisme)
- toeristischedienst@lokeren.be
- Op afspraak
- Bij mooi weer rondom de molen
- Gratis activiteit

*De **Heirbrugmolen**, een bovenkruier dateert in zijn huidige stenen vorm uit 1837. Het is het enige nog resterende exemplaar van de 47 molens die ooit op het grondgebied van Lokeren, Eksaarde en Daknam stonden. Bij een bovenkruier wordt de volledige kap naar de wind gedraaid. De molen werd grondig gerestaureerd en is sinds 2002 weer maalvaardig. Molenaar en molenarin zijn bereid te malen als de wind het toelaat.*

Heirbrugmolen Lokeren

Heirbrugmolen Lokeren

Aanbod

De leerlingen volgen met een gids in de Heirbrugmolen een rondleiding tot in de kop van de molen. Dit bezoek wordt ondersteund met het bekijken van een video over de techniek van het malen. De leerlingen maken ook kennis met de specifieke woordenschat die hiermee samenhangt en krijgen uitleg over wind en windrichtingen. Een bezoekje aan de molen past dan ook perfect binnen het leergebied 'Wereldoriëntatie' of binnen de les Nederlands.

6-12

12-18

Het aanbod kan herwerkt worden naar leerlingen met specifieke behoeften. Zo wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid voorzien voor mensen met visuele beperkingen een speciale, op maat gemaakte rondleiding te volgen.

De molenarin wil op school uitleg geven of leerkrachten achtergrondinformatie bezorgen.

TIP
Combineer een bezoek aan deze molen met het Mola – Provinciaal Molencentrum in Wachtebeke (zie pag. 50) en de Roomanmolen in Sint-Pauwels (Sint-Gillis-Waas) (zie pag. 22).

Stadsarchief Lokeren, Lokeren

Nico Van Campenhout, stadsarchivaris
Torenstraat 1a - 9160 Lokeren

- 09 340 50 61
- stadsarchief@lokeren.be
- Op afspraak, ook in schoolvakanties
- Bij mooi weer in de binnentuin
- Gratis activiteit

*Het **stadsarchief** bewaart historische documenten van uiteenlopende aard – zowel van de diverse openbare overheden als van particuliere personen, organisaties, verenigingen en instanties – betreffende Lokeren, inclusief de deelgemeenten Eksaarde en Daknam. Het oudste archiefstuk dateert uit 1349. Behalve geschreven en gedrukte archivalia worden in het stadsarchief ook kaarten, prenten, affiches, foto's en dergelijke bewaard.*

Nico van Campenhout, stadsarchivaris Lokeren

Aanbod

6-12

12-18

Leerlingen kunnen in het stadsarchief onder begeleiding van archivaris Nico Van Campenhout niet alleen kennis maken met wat een archief nu eigenlijk is, maar ontdekken ook wat het archief bewaart, namelijk alles dat betrekking heeft op Lokeren en Lokerse personen en organisaties.
Zo bevat het stadsarchief onder andere het volledige bestuurlijke archief van de stad Lokeren en haar deelgemeenten Eksaarde en Daknam, vanaf de late middeleeuwen tot op heden. Er wordt ook een collectie van ongeveer 1500 affiches bewaard, waarvan de oudste dateert uit 1828. Het stadsarchief beschikt eveneens over een ruime historische foto- en prentenverzameling.
Scholen uit Lokeren of uit de omgeving kunnen dan ook heel wat opzoekingswerk verrichten in dit archief en speuren naar bekende Lokeraars of naar informatie over hun eigen schoolomgeving, bekende figuren of de bredere regio. Ook opzoekingswerk in het kader van het maken van een stamboom, kan hier plaatsvinden. Het stadsarchief beschikt immers over heel wat overlijdensberichten en doodsprentjes. In overleg met de leerkracht kan tegemoet gekomen worden aan specifieke vragen.

TIP
Combineer een bezoek aan dit archief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor (zie pag. 42)!

Detail Varkenspastei

Stedelijk Museum Lokeren en Huis Thuysbaert, Lokeren

Leen Heyvaert, conservator
Stedelijk Museum Lokeren - Markt 15a - 9160 Lokeren
Huis Thuysbaert - Stationsplein 10 - 9160 Lokeren

✆ 09 345 44 58 (Stedelijk Museum) en 09 340 94 74 (Infopunt Toerisme, voor reservaties)

@ museum@lokeren.be en toerisme@lokeren.be

€ Lokerse scholen gratis en niet-Lokerse scholen 1,35 euro per leerling

*Het **Stedelijk Museum** Lokeren vertaalt de belangrijkste aspecten van de geschiedenis van de stad op een toegankelijke manier naar een zo groot mogelijk publiek. Het museum is gesloten wegens verbouwingswerken tot najaar 2010. Nadien kan het op afspraak worden bezocht.*

In de burgemeesterswoning Huis Thuysbaert worden wel tijdelijke tentoonstellingen georganiseerd. Voor meer informatie over het huidige aanbod kan je terecht op het bovenvermelde telefoonnummer.

3-5

6-12

12-18

Sint-Gillis-Waas

Folkloregroep De Klomp De Klinge VZW, Sint-Gillis-Waas – De Klinge

Eric De Keyzer, secretaris
Hogenakkerstraat 7 - 9170 De Klinge
Folkloregroep De Klomp heeft geen locatie die bezocht kan worden. Ze komt op afspraak echter graag naar de school toe.

✆ 03 770 54 15

@ eric.de.keyzer@telenet.be

Op afspraak

€ Te bespreken, afhankelijk van af te leggen afstand en te benutten materiaal

Eric De Keyzer, Roger Lammens en André Beyltiens aan het werk in de tent van de folkloregroep De Klomp De Klinge V.Z.W.

***Folkloregroep De Klomp** is een vereniging die de klompenmakerij in al zijn facetten bestudeert. Er is veel informatie zowel over de geschiedenis als de internationale spreiding ervan. Folkloregroep De Klomp beoefent het beroep nog steeds, zowel met de hand als met de machines. Ook industriële archeologie is hen niet vreemd.*

Aanbod

Folkloregroep De Klomp brengt de klomp in al haar glorie en geschiedenis graag naar de school door middel van interessante workshops en lessen. Afhankelijk van de leeftijd van de leerlingen kan er op maat gewerkt worden. Zo worden versieringstechnieken van klompen aangeleerd of wordt een demonstratie van het ambacht gegeven. Een echte doe-oefening is ook mogelijk, de leerlingen ondervinden dan zelf hoe moeilijk of gemakkelijk het maken van klompen wel is. Folkloregroep De Klomp biedt aan de leerlingen uit het secundair onderwijs ook een uiteenzetting aan over de historiek van het ambacht en de waarde ervan voor het Waasland.

3-5

6-12

12-18

Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas, Sint-Gillis-Waas

Kenneth Colleman, gemeentearchivaris
Kerkstraat 63 - 9170 Sint-Gilllis-Waas
03 233 62 05
archief@sint-gillis-waas.be
Op afspraak
Gratis activiteit

*Het **gemeentearchief** bewaart in de eerste plaats het modern archief (1796-1977) van Sint-Gillis-Waas en van de drie deelgemeenten De Klinge, Meerdonk en Sint-Pauwels. In dit modern archief vindt men de belangrijke documenten terug die door de gemeentebesturen zijn opgemaakt bij het uitoefenen van hun taken. Verder beheert het gemeentearchief enkele stukken uit het oud archief van Sint-Gillis-Waas. De totale omvang van het archief bedraagt ongeveer 600 strekkende meter.*

Aanbod

6-12

Leerlingen uit de derde graad van het lager onderwijs volgen onder leiding van archivaris Kenneth Colleman een rondleiding in het archiefdepot. Zij leren hier wat een archief nu eigenlijk is en welke documenten hier bewaard worden. Leerlingen uit Sint-Gillis-Waas vinden in het archiefdepot documenten terug over het verleden van hun school. De archivaris laat de leerlingen ook graag kennis maken het onlangs gerestaureerde octrooi uit 1554 waarmee Keizer Karel aan de parochie Sint-Gillis de toelating verleende om “ten eeuwighen daghe” een jaarmarkt in te richten.

Kenneth Colleman, gemeentearchivaris Sint-Gillis-Waas

© Erfgoedcel Waasland - fotograaf Stefaan Van Hul

TIP
Combineer een bezoek aan dit archief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor, zie pag. 42!

Heemkundige Kring “De Kluize”, Sint-Gillis-Waas en Sint-Gillis-Waas – Sint-Pauwels

❶ Museum Oud Gemeentehuis, Sint-Gillis-Waas - Sint-Pauwels

Romain D’hollander, bestuurslid
Dries 21 - 9170 Sint-Pauwels

✆ 03 776 40 90
@ dhollandertrier@skynet.be
Op afspraak
In het Museum Oud Gemeentehuis; max. 25 personen
€ Gratis activiteit

❷ Museum Oud Vredegerecht, Sint-Gillis-Waas

Luc Ruymbeke, voorzitter
Museum Oud Vredegerecht - Kerkstraat 63 - 9170 Sint-Gillis-Waas

✆ 03 770 76 36
@ heemkunde@dekluize.be en ruymbeke.luc@telenet.be
Op afspraak
€ Gratis activiteit

Heemkundige Kring “De Kluize” *beschikt over een fotoarchief met méér dan 20 000 gedigitaliseerde foto’s en foto’s in albums die de geschiedenis van de laatste 120 jaren van De Klinge, Meerdonk, Sint-Gillis-Waas en Sint-Pauwels illustreren. Scholen uit Sint-Gillis-Waas of uit de omgeving kunnen heel wat opzoekingswerk verrichten in deze heemkundige archieven en speuren naar bekende inwoners uit de eigen gemeente of naar informatie over hun eigen schoolomgeving, bekende figuren of de bredere regio. Ook opzoekingswerk in het kader van het maken van een stamboom, kan hier plaatsvinden aan de hand van de doodsprentjes en overlijdensberichten.*

Aanbod

6-12

Heemkundige Kring “De Kluize”, locatie Museum Oud Gemeentehuis laat de leerlingen graag kennis maken met haar indrukwekkende collectie foto’s, dia’s en prentkaarten. De oudste foto’s dateren uit 1890. De heemkundige kring beschikt ook over 10 000 doodsprentjes en overlijdensberichten en 600 prentbriefkaarten uit de jaren 1900 – 1950.

Heemkundige Kring “De Kluize”, locatie Museum Oud Vredegerecht beschikt over heel wat beeldmateriaal; ook hier kunnen leerlingen opzoekingswerk verrichten in de heemkundige collectie over de eigen gemeente of schoolomgeving. Vanaf het vierde leerjaar kunnen leerlingen een bezoek aan dit heemkundig fotoarchief combineren met een bezoek aan het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas (zie Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas) en aan de thematentoonstelling in Museum Oud Vredegerecht. Deze thematentoonstelling wordt elk jaar op Erfgoeddag geopend en loopt het hele jaar door.

Leerlingen uit het lager onderwijs maken via een vast aanbod van uitgewerkte zoekopdrachten kennis met de collectie van de heemkundige kring. De zoekopdrachten zijn aangepast aan de leeftijd van de kinderen. Op deze manier ontdekken leerlingen, wat een heemkundige collectie nu eigenlijk is en wat er zoal wordt bewaard.

Museum Oud Vredegerecht

Museum Oud Gemeentehuis

Detail Mesosaurus, Maashagedis, 260 miljoen jaar oud

Overzicht vitrines met fossielen van 25 tot 110 miljoen jaar geleden

Huis van de evolutie, Sint-Gillis-Waas

Luc Van Gysel, conservator
Lage Kerkwegel 3 - 9170 Sint-Gillis-Waas
www.huisvandeevolutie.net

✆ 03 770 73 76

@ luvgysel@scarlet.be

Op afspraak

In de kleine cafetaria

€ 1,75 euro per leerling

*Het **museum** geeft aan de hand van fossielen de totale evolutie van 100 000 jaar geleden tot 650 miljoen jaar geleden weer.*

Aanbod

De leerlingen volgen onder begeleiding een rondleiding in het museum. Aan de hand van fossielen, opgesteld in 40 vitrinekasten verdeeld over verschillende tijdsvakken, wordt de totale evolutie weergegeven. Voor de rondleiding kijken de leerlingen naar een kort filmpje van vijftien minuten over het ontstaan van het leven op aarde. Duur van de rondleiding is max. twee lesuren.

6-12

12-18

Roomanmolen, Sint-Gillis-Waas – Sint-Pauwels

Marc Vereecken, Rudi Niessen, Theo Hullebroeck, molenaars en Jenny Piessens, gids en projectbegeleider
Pastorijwegel - 9170 Sint-Pauwels
03 776 92 68 en 0476 35 79 93
jenny.piessens@hotmail.com
Op afspraak, ook in schoolvakanties
In en rond de molen; tafels en stoelen beschikbaar; mogelijkheid tot drankgebruik mits bespreking vooraf
Gratis activiteit

*De **Roomanmolen** is een stenen windmolen gebouwd in 1847. Het is een beschermd monument, industrieel erfgoed en eigendom van de provincie Oost-Vlaanderen. De molen is maalvaardig.*

Aanbod

6-12

Leerlingen van de derde graad van het basisonderwijs zijn welkom in de molen voor een educatieve rondleiding. Ze ontdekken de geschiedenis van de molen en leren hoe graan gemalen wordt. Er wordt extra aandacht besteed aan 'techniek'. De rondleiding houdt niet alleen kijken en luisteren in; er zitten ook doe-opdrachten in verweven.

Het didactisch pakket 'Op zoek naar een levend monument: de Roomanmolen', ontwikkeld voor de derde graad, ondersteunt het bezoek. De instapactiviteiten, het geleide bezoek en de naverwerkingsactiviteiten vormen samen een uitgewerkt thema binnen het leergebied 'Wereldoriëntatie'.

De Roomanmolen met zeilen

Kinderen op bezoek bij Jenny Piessens in de Roomanmolen

Het didactisch pakket bestaat uit foto's, technologische spelen (lego), werkbladen en een correctiesleutel. Ook een handleiding voor de leerkracht (met o.a. verwijzing naar de eindtermen en leerplandoelen) en werkbladen voor de leerlingen zijn voorzien.

TIP
Combineer een bezoek aan deze molen met het Mola – Provinciaal Molencentrum in Wachtebeke (zie pag. 50) en de Heirbrugmolen in Lokeren (zie pag. 15).

Sint-Niklaas

Bibliotheca Wasiana, Sint-Niklaas

Ide Manteleers, documentaliste
Hendrik Heymanplein 3 - 2de verdieping - 9100 Sint-Niklaas

✆ 03 760 47 65

@ bibliotheca.wasiana@sint-niklaas.be

Dinsdag- en woensdagnamiddag van 14u tot 17u en op afspraak

€ Gratis activiteit

***Bibliotheca Wasiana** is een documentatiecentrum met als doelstelling het bewaren en beschikbaar stellen van alles wat gedrukt, geschreven of op band, plaat, cd of dvd is opgenomen over het Land van Waas en haar bewoners.*

Aanbod

6-12

12-18

In de Bibliotheca Wasiana maken de leerlingen tijdens een geleid bezoek kennis met de werking van een documentatiecentrum. Zo kunnen ze opzoekingswerk verrichten in onder andere ruim 3 000 documentatiemappen (op onderwerp en persoonsnamen), 1 200 boeken en brochures van 1700 tot nu, 100 tijdschriften van 1800 tot nu, een 20-tal kranten vanaf 1860, 6 000 foto's, dia's en prentkaarten, 700 kaarten en plannen van 1600 tot nu en nog veel meer. Elke school uit het Waasland kan hier terecht voor informatie over de eigen schoolomgeving of woonplaats, bekende figuren… De Bibliotheca Wasiana beschikt trouwens over heel wat informatie in verband met Reynaert de Vos (zie verder). In overleg met de leerkracht kan tegemoet gekomen worden aan specifieke vragen.

© Bibliotheca Wasiana - fotograaf Ide Manteleers

Bibliotheca Wasiana

©Heemkundige Kring Nieuwkerken - fotograaf Hubert De Rijbel

Heemkundig Museum Nieuwkerken

Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700 *heeft als doel een collectie van achttiende, negentiende en twintigste eeuwse voorwerpen, die verband houden met het sociaal-economisch leven van Nieuwkerken, te verzamelen, op een goede manier te bewaren en te beschermen. De heemkundige kring beheert ook een zeer overzichtelijk documentatiecentrum.*

Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700, Sint-Niklaas – Nieuwkerken

Guido Vanhavere, conservator
Gyselstraat 110 - 9100 Nieuwkerken

03 776 45 02

vanhavere@skynet.be

Op afspraak

€ Gratis activiteit

Aanbod

De Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700 leidt je graag rond in haar collectie. De indeling is gebaseerd op drie aanschouwelijk weer gegeven pijlers: landbouw, klompenindustrie en middenstand. Beroepen als schoenmaker, kleermaker en kapper komen aan bod. Er lopen ook jaarlijks thematische tentoonstellingen: tot eind 2009 is dit “Huizen en hun bewoners”. In 2010 komt er een nieuwe thematentoonstelling.

6-12

12-18

Historisch Pijp- en Tabaksmuseum, Sint-Niklaas

Richard Thiron, conservator
Regentiestraat 29
9100 Sint-Niklaas

✆ 0473 70 77 57 en 0473 38 01 68

@ pijp@btcompany.be

Open op afspraak.

€ 1 euro per persoon vanaf meer dan 10 deelnemers

*Het **Historisch Pijp- en Tabaksmuseum** in Sint-Niklaas toont in een overzichtelijk opgebouwde collectie de ontwikkeling in formaat en vorm van de kleipijp vanaf 1492 (de ontdekking van Amerika en van de tabak) tot heden. Je kan de steeds mooiere versieringen bewonderen en conservator Richard Thiron legt graag uit hoe de kwaliteit van het gebruikte materiaal om pijpen te maken doorheen de eeuwen steeds verbeterde. Vraag zeker eens naar de pijp van de Wase wolf met de gans, of bewonder en vergelijk de pijpen uit Afrika, Azië, Noord- en Zuid-Amerika met de Europese modellen! In dit museum tenslotte vind je ook heel wat algemene informatie over de sigarenindustrie die in Sint-Niklaas tussen 1921 en 1969 heel wat mensen tewerk stelde, en heel wat mooie affiches, sigarenbandjes en dergelijke die alles te maken hebben met sigaren en tabak…*

Reynaert de vos in het Tabakmuseum

De grootste sigaar ter wereld werd in België gemaakt

Aanbod

Conservator Richard Thiron leidt uw leerlingen vanaf de derde graad van het lager onderwijs graag rond in dit museum, de duur van de rondleiding kan u met hem bespreken. Zijn enthousiasme en liefde voor het pijp roken leren u alles over de rituelen en tradities die in deze cultuur gebruikelijk zijn. Aan de hand van mooi uitgestalde vitrinekasten kan u de evolutie van de pijp volgen en niet-Westerse modellen vergelijken met onze gekende pijpen. Heel wat interessante stukken van het museum komen uit de sigarenfabriek Mignot & De Block, vroeger gevestigd in deze zelfde Regentiestraat, één van de vele sigarenfabrieken die Sint-Niklaas rijk was. Meer dan 3000 personen werkten hier als sigarenroller. Leerlingen kunnen hier iets leren over dit oude ambacht, en de grootste sigaar ter wereld bewonderen. Ook de ontwikkeling van de sigaar en de tabaksteelt in België komen aan bod in het museum. Er is mogelijkheid om een DVD te bekijken over de tabaksindustrie in België. Tenslotte kan u even in de wijk rondwandelen: ook de Tabakstraat en de Sigarenmaaksterstraat houden de herinnering vast aan de tabaksnijverheid in Sint-Niklaas.

Erfgoeddag 2005: Ere-voorzitter Alfred Van Der Gucht geeft uitleg bij tentoongestelde documenten en voorwerpen

De leeszaal

*De **Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas** bezit een bibliotheek met naast een 300tal werken over Gerard Mercator, meer dan 400 tijdschriften voor regionale geschiedschrijving, heemkunde en genealogie. Ze bezitten ook enkele bijzondere collecties kranten, foto's, porseleinkaarten, affiches, penningen en munten, kaarten en plannen en bidprentjes. De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas verleent ook regelmatig haar medewerking aan tentoonstellingen en staat in voor de jaarlijkse publicatie van de Annalen.*

Koninklijke Oudheidkundige Kring het Land van Waas, Sint-Niklaas

Chris De Beer, voorzitter
Zamanstraat 49 - 1ste verdieping - 9100 Sint-Niklaas

✆ 03 776 02 00

@ info@kokw.be

Op zaterdagmiddag en op afspraak

€ Gratis activiteit

Aanbod

12-18

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het land van Waas (KOKW) laat leerlingen uit het secundair onderwijs en studenten uit het hoger of universitair onderwijs graag kennis maken met haar bibliotheek en documentatiecentrum. Ze kunnen op afspraak in de week of vrij op zaterdagmiddag heel wat opzoekingswerk verrichten, dat aansluit bij hun studieopdrachten.

Stadsarchivaris Piet Van Bouchaute

*Het **stadsarchief** bewaart de archieven van Sint-Niklaas en de deelgemeenten Belsele, Sinaai en Nieuwkerken. Het omvat zowel oud, modern als hedendaags archief. Het bezit ook delen van het kerkarchief van de Sint-Nicolaasparochie, een verzameling microfilms, een fototheek, historisch filmmateriaal en een collectie bidprentjes en rouwbrieven.*

Kinderen verrichten opzoekingswerk

Stadsarchief Sint-Niklaas, Sint-Niklaas

Patty De Meester, adviseur archief
Hendrik Heymanplein 3 - 9100 Sint-Niklaas
03 760 47 59
archief@sint-niklaas.be
Op afspraak
€ Gratis activiteit

Aanbod

3-5
6-12

Het stadsarchief verwelkomt de leerlingen graag en legt hen uit wat een archief nu eigenlijk is en wat er in het stadsarchief wordt bewaard. Adviseur archief Patty De Meester neemt leerlingen graag mee op ontdekkingsreis in de gangen van het archief.

12-18

Scholen uit Sint-Niklaas en omgeving kunnen hier opzoekingswerk verrichten naar de eigen schoolomgeving of bredere regio, stamboomonderzoek doen, onderzoek doen naar bekende inwoners uit Sint-Niklaas… In overleg met de leerkracht kan ook tegemoet gekomen worden aan specifieke vragen.

TIP
Combineer een bezoek aan dit archief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor, zie pag. 42!

Breiatelier

Mutsenatelier

Stedelijke Musea Sint-Niklaas, Sint-Niklaas

Goeleke De Wit, dienst publiekswerking

- **Mercatormuseum** - Zamanstraat 49 (ingang via museumpark) - 9100 Sint-Niklaas
- **Salons voor Schone Kunsten** - Stationsstraat 85 - 9100 Sint-Niklaas
- **SteM Zwijgershoek** en **Internationaal Exlibriscentrum** - Zwijgershoek 14 - 9100 Sint-Niklaas

✆ 03 760 37 56

@ goeleke.dewit@sint-niklaas.be

Op afspraak

Bij mooi weer in het museumpark (bij Mercatormuseum)

€ Te bespreken in functie van de activiteit

*Dit **museum** brengt met een uitgelezen selectie van voorwerpen, documenten, beeld en geluid de rijke geschiedenis van Sint-Niklaas en het Waasland tot leven.*

Jouw eerste kennismaking met het museum vindt plaats in het infopunt. De permanente collectie, gepresenteerd in een verbouwde fabriekshal van meer dan 1.150 m², brengt de drie verhaallijnen 'mens en materie', 'mens en machine' en 'mens en lichaam' tot leven. In een fascinerend publiek toegankelijk depot met een oppervlakte van 275 m² krijgt je rechtstreekse toegang tot de museumreserves. Er is een actief breiatelier (ca. 625 m²) en drie educatieve ruimten. Het Internationaal Ex-libriscentrum stelt maar liefst 160 000 ex-librissen (dit is een eigendomsmerk dat in boeken wordt gekleefd) en gelegenheidsgrafiek uit 50 landen tentoon.

Je kan ook terecht in de andere musea van Sint-Niklaas. Het Mercatormuseum is gelegen in het park naast Zwijgershoek. De Salons voor Schone Kunsten is gelegen op loopafstand.

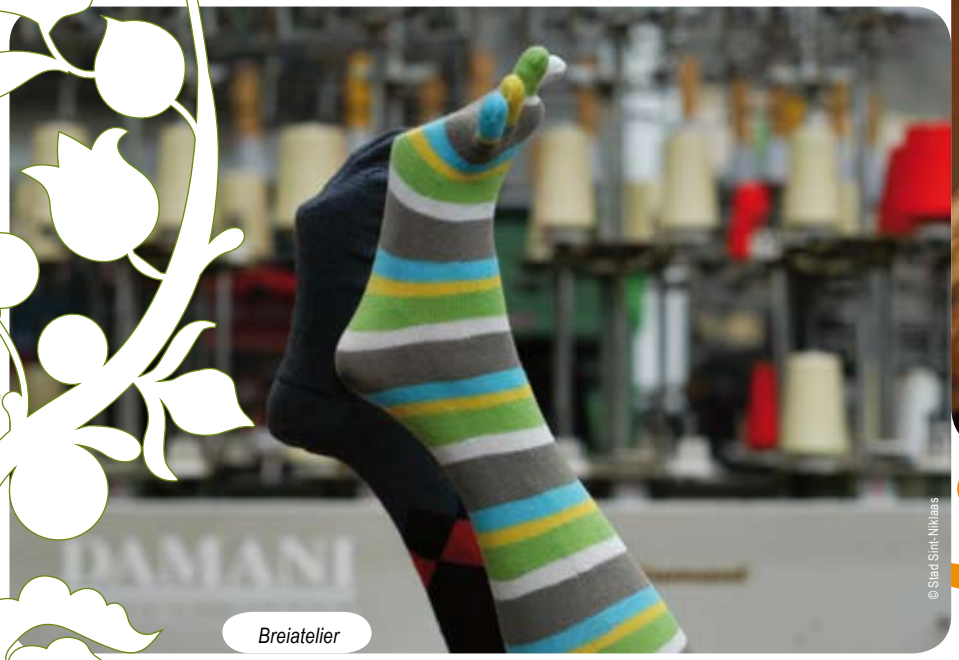

Breiatelier

© Stad Sint-Niklaas

Mercatormuseum

© Stad Sint-Niklaas

Aanbod

Al van in de derde kleuterklas kunnen kinderen op stap naar de Stedelijke Musea van Sint-Niklaas. Een actieve rondleiding in de Salons voor Schone Kunsten brengt de allerjongsten voor het eerst in aanraking met kunst.
Maar ook voor de twee andere graden van het basisonderwijs is er een aanbod in één van de musea. In de Salons voor Schone Kunsten wordt gewerkt rond de indeling van het herenhuis; ze bieden ateliers over kleuren, smaken en muziek en zelfs menselijke verhoudingen aan. De kinderen duiken het schildersatelier in om zelf creatief aan de slag te gaan.
De rondleidingen in het Mercatormuseum sluiten nauw aan bij de lessen geschiedenis en aardrijkskunde van het secundair onderwijs.

In het nieuwe cultuurhistorische museum SteM Zwijgershoek kreeg het bestaande aanbod voor alle leeftijden een forse uitbreiding. Workshops over de geschiedenis van de verlichting, breien en druktechnieken blijven zeer populair. Nagelnieuw zijn de rondleidingen over mode van de Romeinen tot de middeleeuwen, lichaamsverzorging van de pruikentijd tot vandaag, landbouw, kinderarbeid en de industriële revolutie in het Land van Waas.

Je hebt de keuze uit een ruim aanbod van 27 museumlessen voor kinderen van de kleuterklas tot jongeren van de derde graad ASO. Ook voor kinderen uit het buitengewoon onderwijs bieden ze in samenspraak met de leerkracht graag een aangepaste activiteit aan. De ervaren gidsen staan garant voor een uitermate boeiende museumervaring.

3-5

6-12

12-18

Tekening Selma Verbeke, School Koninklijk Atheneum Sint-Niklaas, 5 LWE

*Het **Reynaertgenootschap** legt zich vooral toe op de studie en de promotie van het Reynaertverhaal in de meest algemene zin. De vereniging stelt zich o.a. tot doel te ijveren en/of mee te werken aan de oprichting en/of instandhouding van diverse Reynaertcentra (Reynaertmuseum, studie- en documentatiecentrum), de instandhouding en ondersteuning van Reynaertroutes, het publiceren van teksten, studies, brochures, gidsen, nieuwsbrieven, lesmappen, de organisatie van tentoonstellingen, wedstrijden, voordrachten, colloquia, gidsbeurten, happenings en prijsuitreikingen. De kerntaken zijn de publicatie van het jaarboek Tiecelijn, het bijhouden van een foto- en knipselarchief, de studie en archivering van Reynaertgrafiek en de digitale ontsluiting van de werking. Ook een educatieve werking is een groeiende prioriteit. Het Reynaertgenootschap is niet alleen regionaal actief, maar ook landelijk en internationaal.*

Vzw Reynaertgenootschap, Sint-Niklaas

Rik van Daele, secretaris-penningmeester en
Marcel Ryssen, voorzitter
Nijverheidsstraat 32 - 9100 Sint-Niklaas

✆ 03 777 90 15 (Rik van Daele)
en 03 776 45 12 (Marcel Ryssen)

@ info@reynaertgenootschap.be

Het Reynaertgenootschap heeft geen locatie die bezocht kan worden. Ze komt op afspraak echter graag naar de school toe.

€ Gratis activiteit

TIP
Wil je rond Reynaert werken, kijk dan zeker op pagina 39 hoe de Erfgoedcel Waasland je hierbij kan helpen! Maakte je leerlingen leuke Reynaerttekeningen? Bezorg ze aan de Erfgoedcel Waasland en ze komen zeker op de Reynaertblog (zie pagina 40).

Aanbod

6-12

12-18

Het Reynaertgenootschap stelt op de website **www.reynaertgenootschap.be gratis lessuggesties** ter beschikking die je kan aanpassen aan jouw leerlingen. De site bevat o.a. suggesties van spreekwoorden, gezegden en vergelijkingen die met Reynaert te maken hebben – het is dus perfect mogelijk om dit in de **les Nederlands** in te lassen. Er worden ook een flink aantal effectieve lessuggesties opgesomd om met het verhaal en de personages erin, in de klas aan de slag te gaan. Daarnaast vind je op de site een samenvatting van het bekende Reynaertverhaal, vertellingen en duiding bij de dierenpersonages evenals verwerkingsmogelijkheden in de vorm van eigenschappen en thema's die bij het verhaal aanleunen. Zij geven je ook graag suggesties m.b.t. rondleidingen over Reynaert in het Waasland en andere tips over het werken met Reynaert de Vos en het zo bekende dierenepos in de klas.

Stekene

Heemkundige Kring d'Euzie vzw, Stekene

Jackie Thiron, secretaris en Guy De Brant, archivaris
Museum Oud-Station - Stadionstraat 113 - 9190 Stekene

✆ 03 779 54 48 en 03 779 97 23

@ j.thiron@skynet.be en debrantguy@pandora.be

Iedere zondag van 10u tot 12u (behalve in juli en augustus) en op afspraak

€ Gratis activiteit

Materiaal voor tentoonstellingen
Er is een bibliotheek en een documentatiecentrum ter beschikking van leerlingen van het middelbaar onderwijs en van leerkrachten

***Euzie = ozing**, dit het uitstekende deel van het dak van een schuur. De heemkundige kring van Groot-Stekene (°1982) wil onder deze symbolische naam het lokale verleden een schuilplaats geven. Jaarlijks organiseert ze wissel-tentoonstellingen en lezingen in het vroegere stationsgebouw van Stekene, dat dateert van 1870. Daar heeft de heemkundige kring ook zijn archief en documentatie-centrum.*

Museum Oud Station

Vrijwilligers aan het werk. Restauratie van het schilderij "Onze Lieve Vrouwe Opneming" van Jan Jozef De Loose uit Zele

Aanbod

6-12

12-18

Heemkundige Kring d'Euzie leidt leerlingen graag rond in haar collectie, waar veel informatie te vinden is over de typische Stekense baksteen, die vroeger in Stekene werd gebakken. Leerlingen maken kennis met verschillende soorten bakstenen, die afhankelijk van de gebruikte grondstoffen een andere kleur hebben. Een bezoek aan de heemkring kan worden gecombineerd met een bezoek aan het natuurgebied in de onmiddellijke omgeving, waar een oud steengelaag is of een bezoekje aan de Heilige Kruiskerk of de Sint-Jakobuskerk in Kemzeke. Ook de thematentoonstelling die jaarlijks rond Erfgoeddag wordt opgesteld of met een kennismaking met de technieken van het restaureren behoren tot de mogelijkheden. Leerlingen bezichtigen immers de restauratie van een schilderij – het schilderij "O.L.Vr. Opneming" van Jan Jozef De Loose uit Zele. De restauratiewerken gebeuren onder leiding van restauratrice Marina Mertens met de hulp van vrijwilligers. Heemkundige Kring d'Euzie geeft graag uitleg hierover.

Temse

Kantschool Artofil, Temse – Elversele

Nadine Pauwels, kantmonitrice
Huis De Fortune - Dorpstraat - Elversele

- 03 771 16 16 (Nadine Pauwels) en 0476 88 30 91 (Wally Thoma)
- nadine@artofil.be of wally@artofil.be
- Op afspraak
- Bij mooi weer in tuin van Huis De Fortune
- Te bespreken in functie van de activiteit; ± 5 euro per leerling

Aanbod

6-12

De Kantschool wil de leerlingen graag laten kennis maken met het oude ambacht van het kantklossen. Daartoe kan de school zelf naar Huis De Fortune in Tielrode komen of de Kantschool kan zich verplaatsen naar de school. In beide gevallen zorgt de Kantschool voor het materiaal: kantkussens, klossen en draad. Elke deelnemer krijgt de mogelijkheid een 'vriendschapsbandje' af te werken, dat meegenomen mag worden.
Indien gewenst wordt hierbij ook meer uitleg gegeven over kant, de historiek ervan, de soorten kant die bestaan… De workshop duurt twee uur en is voornamelijk bestemd voor leerlingen tussen 7 en 12 jaar.

Werkje geklost door Lieselot Weyn naar een patroon van Nadine Pauwels.

***Kantschool Artofil** heeft als doel het kantklossen aan te leren en het promoten van Belgische kant in binnen- en buitenland. De kantschool tracht dit te bekomen door het deelnemen aan wedstrijden, tentoonstellingen en internationale projecten.*

© Gemeente Temse

Gemeentemuseum Temse

© Gemeente Temse

Gemeentemuseum Temse

Gemeentemuseum Temse

Annick Rooms, diensthoofd
Kasteelstraat 16 - 9140 Temse

- 03/710 12 52 (weekdagen) – 03/771 48 18 (weekends)
- museum@temse.be
- Tijdens de kantooruren, ook in schoolvakanties, bij voorkeur op afspraak
- € Gratis activiteit

*Het **Gemeentemuseum van Temse**, opgericht in 1942, is sinds 1983 gevestigd in het huidige gebouw (ex-brouwerij). De eerste verdieping is bestemd voor wisseltentoonstellingen (gemiddelde duur: 3 weken), de tweede verdieping geeft de geschiedenis van Temse weer. Het Gemeentemuseum is altijd gratis toegankelijk, ook tijdens de officiële uren in de weekends.*

Aanbod

Voor scholen geeft de gids een leeftijdsaangepaste uitleg. De expo omvat documenten, foto's, maquettes, schilderijen, beelden, kaarten, boeken, archeologische vondsten… Zij bieden een representatief beeld van Temses geschiedenis en vormen een ideale bron om de bezoekers kennis te laten kennis met de rijkdom van het verleden.
Leerkrachten kunnen een bezoek aanvragen bij de museumfunctionaris, Annick Rooms.

3-5
6-12
12-18

De Temsese Gemeentearchivaris Digna Coppietters

TIP
Combineer een bezoek aan dit archief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor, zie pag. 42!

Het gemeentebestuur heeft altijd veel belang gehecht aan zijn archief. De jongste decennia is die belangstelling geprofessionaliseerd en heeft het archief een extra klemtoon gekregen binnen het gemeentelijk erfgoedbeleid. Mede daardoor is het wezenlijk uitgebreid, vooral met documenten en objecten uit de periode na 1885. Tot de recente hoogtepunten behoren het Boelarchief en het archief van IJzerbedevaartsecretaris (geboren en getogen Temsenaar) Clemens De Landtsheer (1894-1984).

*Het **gemeentelijk archief** omvat de meest uiteenlopende documenten (die teruggaan tot in de Middeleeuwen), registers, kaarten, foto's, plannen, maquettes, films, boeken, archeologie… Het is grotendeels gevestigd op de kelderverdieping van AC De Zaat.*

Gemeentelijke Archiefdienst Temse

Digna Coppieters, gemeentearchivaris
AC De Zaat, Frans Boelplein 1, 9140 Temse
✆ 03/710 12 19
@ archief@temse.be
Tijdens de kantooruren, ook in schoolvakanties, op afspraak
€ Gratis activiteit

Aanbod

Voor scholen geeft de gids een leeftijdsaangepaste uitleg. Het archief biedt een duidelijk inzicht in de groei en bloei van de gemeente.

Leerkrachten kunnen een bezoek aanvragen bij gemeentearchivaris Digna Coppieters.

Erfgoedcel Waasland

Anniek Elegheert, erfgoedconsulent
Lamstraat 113 - 9100 Sint-Niklaas
✆ 03 780 52 10
@ erfgoedcel@interwaas.be
www.erfgoedcelwaasland.be
€ Gratis aanbod

Charlotte (Stedelijke Basisschool, Eksaarde) met haar favoriete erfgoed: een oud schilderij

Katrien (Onze-Lieve-Vrouwcollege, Lokeren) met haar favoriete erfgoed: een oud Afrikaans masker

Wat doet de Erfgoedcel Waasland?

De Erfgoedcel Waasland realiseert erfgoedprojecten in samenwerking met de Wase verenigingen en gemeentebesturen, geeft advies, bevordert samenwerking en zorgt mee voor uitwisseling van kennis en ervaring over erfgoed.

TIP
Leerkrachten die met hun leerlingen rond erfgoed werken kunnen bij de Erfgoedcel Waasland voor elke leerling een gratis button met als tekst **"I love erfgoed"** aanvragen.

Beeldbank Waasland

Niels uit Lokeren (Onze-Lieve-Vrouw-college) met zijn favoriete erfgoed: een oud trouwboekje. Foto op de Beeldbank Waasland.

www.beeldbankwaasland.be biedt duizenden **foto's**, prentbriefkaarten, kaarten en andere beeldmateriaal van het Waasland. Je kan inzoomen op details van de beelden en deze van commentaar voorzien. Via de knop 'kranten' snuister je ook in oude **kranten**. Deze foto's en kranten behoren tot de collecties van erfgoedorganisaties uit het Waasland.

Je kan de Beeldbank Waasland inzetten ter ondersteuning van je lessen – hang gewoon eens een les op aan erfgoed! Je kan werken rond de thema's die samengesteld werden of opzoeken op zelf gekozen trefwoorden of in de krantenmodule:

Niels herwerkte het trouwboekje ter gelegenheid van Erfgoeddag 2008 naar de toekomst: een elektronische trouwkaart is het resultaat. Foto op de Beeldbank Waasland.

Werken rond thema's

De Beeldbankpartners bundelen zelf regelmatig beelden rond een onderwerp. Het aantal reeds beschikbare thema's is groot én er komen er maandelijks nog bij, zoals 'Ballonvaart in het Waasland', 'Doel', 'Expo '58 in het Waasland','Fort Liefkenshoek', 'Grote Markt van Sint-Niklaas', 'Kovekenskermis, 'Meimaand – Mariamaand', 'Muziekonderwijs van toen en nu', 'Onderwijs in Sint-Gillis-Waas', 'Textiel', 'WO I', 'Chiro retro', 'Klompen'…

Opzoeken in de beeldcollecties van de Beeldbankpartners

Vanzelfsprekend kan je in de uitgebreide fotocollectie ook op zelf gekozen trefwoorden zoeken. Is je school gelegen in Temse, dan is dit wellicht een goed zoekwoord. Misschien een leuke manier om de eigen schoolomgeving eens in kaart te brengen? Je kan ook zoeken op namen van rivieren, beroepen van vroeger, bekende inwoners, heiligen uit de streek of speciale feesten of markten…

Opzoeken in de krantenmodule

Wat gebeurde er in jouw gemeente op jouw geboortedag? Of misschien wil je wel alles weten over de wekelijkse markt 150 jaar geleden? Of ben je op zoek naar oude advertenties? Al deze informatie kan je terugvinden in oude kranten en weekbladen. Het is echter niet altijd eenvoudig deze kranten in te kijken. Daarom kan je gedigitaliseerde kranten lezen en doorzoeken op www.beeldbankwaasland.be.

Reus Mercator

Leerlingen van het stedelijk basisonderwijs Lokeren, afdeling Eksaarde, herwerkten de kerk van Eksaarde ter gelegenheid van Erfgoeddag 2008 op vraag van de Beeldbank Waasland naar de toekomst.

Spelen met IT?

De Beeldbank Waasland voorziet ook een ludiek IT-luik: wist je namelijk dat je op www.beeldbankwaasland.be ook gratis e-cards vindt? Ter gelegenheid van Valentijn, Kerstmis en Nieuwjaar, maar ook bij andere feestdagen of bij speciale acties (bijvoorbeeld 'Chiro retro') kan je een leuke kaart vinden om naar familie en vrienden te zenden! Foto's die als e-card verzonden kunnen worden, staan onder de thema's en zijn herkenbaar aan het icoontje van de vensterenveloppe. Tenslotte kunnen bezoekers ook eigen commentaar ingeven op de foto's die online staan. Op die manier kunnen we via de Beeldbank Waasland bijkomende informatie inzamelen.

6-12

12-18

TIPS

- **Breng samen met je leerlingen het erfgoed van je school in kaart.** Hoe zag de school eruit, hoe werd er les gegeven, wat is er allemaal veranderd ten opzichte van nu, wie waren vroegere leerkrachten, directieleden en leerlingen, schoolmaaltijden, schoolfeesten, oudercomités… **Of werk rond een specifieke wijk of straat** waar een deel van je leerlingen in wonen… Verzamel foto's, postkaarten en dergelijke, zoek de geschiedenis ervan op. Laat de leerlingen dit online beschrijven voor het publiek en de Beeldbank Waasland ontsluit het voor het publiek.
- Laat de leerlingen hun eigen favoriete erfgoedvoorwerp meebrengen naar school, zij kunnen met hun voorwerp en de bijhorende informatie terecht op de Beeldbank Waasland. Onder de collectie 'Erfgoeddag 2008' vind je als voorbeeld heel wat foto's terug van leerlingen uit het Waasland, die deze actie in 2008 reeds deden.

Als toemaatje kunnen de beelden van jouw school door de Beeldbank Waasland ook steeds ter beschikking gesteld worden als e-card: de leerlingen kunnen deze kaarten dan naar familie en vrienden sturen. Een leuk extraatje!

© Erfgoedcel Waasland - fotograaf Jelle Vermeersch

Het favoriet erfgoed van Nomi (Onze Lieve Vrouw College, Lokeren) is een oud bord van haar grootmoeder

Mondelinge geschiedenis

De Erfgoedcel Waasland beschikt over vier Sony minidisc-recorders, acht TASCAM DR-1 solid state recorders en één Marantz solid-state recorder. Deze **toestellen** kunnen uitgeleend worden door alle erfgoedorganisaties en privé-personen die het erfgoed in het Waasland willen documenteren en/of onderzoeken en hiervoor de methode van mondelinge geschiedenis willen gebruiken. Het uitlenen zelf is gratis, de Erfgoedcel Waasland vraagt enkel een waarborg van twintig euro per ontleend toestel. Voor reservatie kan je terecht bij de Erfgoedcel Waasland.

De Erfgoedcel Waasland werkt in samenwerking met verschillende partners zoals de Katholieke Hogeschool Mechelen, Faro, Sint-Lodewijkscollege Lokeren e.a. **een draaiboek voor mondelinge geschiedenisprojecten op middelbare school** uit. Het draaiboek bevat een theoretisch kader waarin de methodiek aan de hand van een fictieve school wordt uitgelegd, achtergrondinformatie en concrete voorbeelden. De link met eindtermen uit het middelbaar onderwijs wordt expliciet gelegd. Tijdens het schooljaar 2009-2010 wordt het draaiboek onder begeleiding van de Katholieke Hogeschool Mechelen uitgetest in een beperkt aantal Vlaamse scholen. Vanaf het voorjaar wordt het draaiboek officieel naar alle geïnteresseerde Vlaamse scholen verspreid.

Reus Reynaert de vos

Reynaert de Vos

Reynaert de Vos is één van de belangrijke erfgoedtroeven van het Waasland en is een dankbaar onderwerp om met jongeren van alle leeftijden rond erfgoed te werken.

3-5 6-12 12-18

In deze klapper ontdek je dat heel wat erfgoedorganisaties Reynaert de vos hoog in het vaandel dragen en voor leerkrachten zijn er dus heel wat mogelijkheden om rond deze figuur te werken.
Het *Reynaertgenootschap* ontwikkelde lessuggesties rond dit onderwerp, zowel voor kleuter-, lager en secundair onderwijs (zie pag. 30). *Toerisme Waasland* ontwikkelde een uniek educatief project voor leerlingen van de lagere school (zie pag. 46). De *bibliotheek in Stekene* (zie pag. 45) en de *Bibliotheca Wasiana* in Sint-Niklaas (zie pag. 23) bieden speciale collecties boeken rond dit thema aan. Op de Beeldbank Waasland vind je beeld-materiaal rond deze sluwe vos. En jouw eigen Reynaert-tekeningen zijn welkom op de Reynaertblog (zie pag. 40). *Bezorg ze dan zeker aan de Erfgoedcel Waasland!*

Reus Hermeline en Koning Nobel, beiden belangrijke personages uit het bekende Reynaertverhaal

LITERATUUR SUGGESTIES
Stripverhaal Suske en Wiske – De rebelse Reinaert
(Nr. 257, 1998, Standaard Uitgeverij)
Stripverhaal Reynaert De Vos (1999, Reynaertgenootschap)
Jeugdboek Rotvos! (2007, Abimo)
De Felle met de Rode Baard (2006, Manteau Jeugd)

Tricky Reynaert en Co

12-18

www.trickyreynaertenco.be

Tricky Reynaert en Co werd ontwikkeld i.s.m. Universiteit Gent, vakgroep onderwijskunde en steunpunt diversiteit en leren en het Reynaertgenootschap en is een **educatief project over Reynaert de Vos, andere wereldschelmen en de jeugd van tegenwoordig voor de derde graad van het secundair onderwijs**. Omwille van de kruisbestuiving tussen culturen en de diversiteit van het Waasland is het project open getrokken naar gelijkaardige schelmenverhalen uit de hele wereld. De personages zijn listig, sluw en vindingrijk, 'tricky' dus.

TIP

De blog www.trickyreynaertenco.be en de lesbundel bieden naast achtergrondinformatie over de schelmenfiguren, voorbeeldverhalen en literatuurtips ook een aantal concrete lestips: bijvoorbeeld een les over tricksters van Marita De Sterck, tips over hoe omgaan met diversiteit en verhalen in de klas en hoe de inbreng van leerlingen te vergroten.

De volledige lesbundel kan je gratis aanvragen bij de Erfgoedcel Waasland.

Reuzen

6-12 12-18

www.wasereuzen.be

1 Reuzen op Beeldbank Waasland

Op www.beeldbankwaasland.be vind je drie thema's rond de Wase reuzen: 'Waas reuzenoverzicht', 'Wase reuzencollectie' en 'Reuzen in Beveren', goed voor samen maar liefst 280 foto's over reuzen (zie Beeldbank Waasland). **Je hoeft er het klaslokaal niet voor uit en toch kan je tal van weetjes opsteken over de Wase reuzen!**

2 Wase reuzen – fototentoonstelling

Naar aanleiding van 2009 Waas reuzenjaar werkte de Erfgoedcel Waasland een fototentoonstelling uit met **meer dan 130 prachtige foto's van de 67 reuzen** uit het Waasland (Beveren, Kruibeke, Lochristi, Lokeren, Moerbeke-Waas, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster en Wachtebeke). Elke reus vind je hierin terug. Er zijn ook actie- en archieffoto's.

TIP

Deze tentoonstelling kan gratis uitgeleend worden, meer informatie vind je op www.wasereuzen.be. Zo is het mogelijk om de foto's van je eigen gemeente te ontlenen om die ter ondersteuning in de klas te gebruiken, of je kan ook de hele tentoonstelling ontlenen.

De Lokerse reus Pierre Vrancken

Reuzin Mieke uit Sint-Niklaas

Reus Sinterklaas uit Sint-Niklaas

❸ Lessuggesties rond 'Reuzen'

Enkele studenten van de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven in Sint-Niklaas ontwikkelden een educatief pakket rond reuzen voor de eerste graad van het basisonderwijs en voor de eerste graad van het buitengewoon onderwijs. Je kan deze **uitgewerkte lessuggesties** opvragen bij de Erfgoedcel Waasland.

De lessuggesties bevatten zowel de **uitgewerkte lessen** (volledig uitgeschreven) als de **werkbladen** die de leerlingen kunnen gebruiken. Er wordt eerst gewerkt rond het inzicht dat sommige dingen de moeite waard zijn om te bewaren - daarna wordt dit inzicht versterkt door het ook over "de Wase Reuzen" te hebben.
Leerlingen leren zo wat erfgoed nu eigenlijk is, zonder dat het woord zelf gebruikt wordt.

TIP
Gebruik bij je lessen zeker de grote en prachtige foto's van de Wase reuzen (pag 40) die je bij de Erfgoedcel Waasland kan ontlenen!

De Lokerse reus Theresia Van Den Berghe

Archief op het Spoor

www.archiefophetspoor.be

Wat hebben Napoleon Bonaparte, abdis Anna de Samillan en Jozef Van Hul met elkaar gemeen? Ze 'figureren' allemaal in één van de verhalen uit de tentoonstelling 'Archieftrein Waasland Express'! Om het belang en de inhoudelijke verscheidenheid van de Wase archieven te illustreren, ontwikkelde de Erfgoedcel Waasland in samenwerking met het Waas Archievenoverleg het project 'Archief op het spoor'. Het educatief pakket 'Archief op het spoor' bestaat uit vier delen:

- de reizende *tentoonstelling* die gratis naar je school kan worden gebracht;
- een *werkkaart* voor leerlingen van de tweede graad middelbaar onderwijs hoort bij de tentoonstelling en is toegespitst op het Waasland;
- de *lesbrief* voor de tweede graad middelbaar onderwijs die in het algemeen over archieven handelt. Hierbij hoort de dvd 'Het Leven zoals het is: Archief': tien filmpjes over het wel en wee in archieven van elk ongeveer drie minuten;
- de *krant* 'Gazette van Pietje Waas' hoort bij de tentoonstelling met verhalen over de inzittenden van de trein.

Ben je geïnteresseerd om de reizende tentoonstelling op je school te ontvangen of wil je graag het educatieve pakket (bestaande uit de werkkaart, de dvd, de lesbrief en de krant) gratis ontvangen? Neem dan contact op met de Erfgoedcel Waasland. Per leerling kan je een gratis krant en werkkaart ontvangen.

TIP
Combineer een bezoek aan je eigen gemeente- of stadsarchief met het educatieve pakket van Archief op het Spoor (zie eerder)!

De reizende tentoonstellng; "Archieftrein Waasland Express"

De DVD "Archief op het Spoor" bevat 11 filmpjes over het wel en wee in de Wase archieven. Met lesbrief voor de tweede graad van het middelbaar onderwijs.

De Gazette van Pietje Waas. Per leerling kan u een gratis exemplaar ontvangen.

Wase volksverhalen – Inventaris en Boek 'Griezelverhalen uit het Waasland'

Databank

De Erfgoedcel Waasland verzamelde en inventariseerde honderden volksverhalen over heksen, duivels, weerwolven, geesten, mysterieuze gebeurtenissen… uit het Waasland. Deze verhalen zijn grotendeels digitaal beschikbaar. Ben je dus zelf op zoek naar specifieke verhalen uit jouw gemeente of over een bepaald onderwerp, neem dan zeker contact op met de Erfgoedcel Waasland. Ze zoeken graag uit of ze jou een gepaste suggestie van verhalen kunnen doen!

Boek 'Griezelverhalen uit het Waasland'

Het boek 'Griezelverhalen uit het Waasland' verscheen bij Abimo uitgeverij en bevat tien spannende kortverhalen van de hand van Rob Baetens, Dirk Bracke, Moniek Vermeulen, Dirk Nielandt en Frank Pollet. De Duivelskoets van De Klinge, de Zwarte non te Lokeren, het Duivelskasteel in Haasdonk, het spookhof in het Baggaartbos op de grens van Stekene en Moerbeke… elk verhaal speelt zich af in een verschillende gemeente uit het Waasland en is gebaseerd op een verhaal dat daar vroeger vaak werd verteld. Naast deze 'nieuwe' verhalen werd ook informatie over de originele verhalen in het boek opgenomen.

Dit boek werd eind 2007 door de Erfgoedcel Waasland geschonken aan scholen, gezins- en jeugdverenigingen en is ook in elke Wase bibliotheek te vinden. Het boek kan ook uitgeleend worden bij de Erfgoedcel Waasland. Bij uitgeverij Abimo kan je het boek nog bestellen.

BiblioWaas

Marjan Van Doorselaer, coördinator
Lamstraat 113 - 9100 Sint-Niklaas
✆ 03 780 52 16
@ bibliowaas@interwaas.be

***BiblioWaas** is het samenwerkingsverband tussen de openbare bibliotheken van het Land van Waas.*
Hieronder vind je de contactgegevens van de verschillende bibliotheken in het Waasland.

Kinderen aan het werk

Aanbod

Wil je opzoekingswerk verrichten rond het erfgoed van je eigen school, bekende inwoners of bepaalde erfgoedthema's (oude ambachten, de eigen Wase geschiedenis, bekende inwoners…)? Dan bieden de Wase bibliotheken jou en je leerlingen een heleboel hulpmiddelen aan.

Elke bib beschikt immers over een heleboel informatie in de vorm van kranten, boeken en tijdschriften over de eigen gemeente. Daarnaast is er ook informatie uit gekende databanken zoals Mediargus en het Keesings historisch archief. De bibs bieden je leerlingen tijdens speciale evenementen (jeugdboekenweek, voorleesweek e.a.) graag auteurslezingen aan. Je kan in de bib ook rondleidingen volgen of keuzelijsten verkrijgen en van klassikale uitleen gebruik maken. Scholen zijn ook van harte welkom op tijdelijke tentoonstellingen, al dan niet met educatieve ondersteuning. Informeer gerust bij de bib in je gemeente!

Enkele bibs schuiven graag hun specifieke collecties naar voor: zo beschikt de bibliotheek van Stekene over een afdeling Stekeniana, hierin worden alle publicaties verzameld die over Stekene handelen en/of door Stekenaars zijn geschreven. Daarnaast beschikt de bib over een waardevolle collectie Reynaertboeken. De bib van Moerbeke beschikt over alle tijdschriften van de heemkundige kring en over enkele werken over de geschiedenis van de gemeente Moerbeke.

Beveren
03 750 10 50
bibliotheek@beveren.be

Kruibeke
03 774 36 06
bibliotheek@kruibeke.be

Lokeren
09 340 50 70
bibliotheek@lokeren.be

Moerbeke-Waas
09 346 79 50
bib@moerbeke.be

Sint-Gillis-Waas
03 727 18 10
bibliotheek@sint-gillis-waas.be

Sint-Niklaas
03 760 47 60
sint-niklaas@bibliotheek.be

Stekene
03 779 76 71
stekene@bibliotheek.be

Temse
03 710 13 20
bibliotheek@temse.be

Waasmunster
052 46 11 91
bibliotheek@waasmunster.be

Kinderen verrichten opzoekingswerk

TIP
Vraag in de bib naar de uitzonderlijke uitleenvoorwaarden voor leerkrachten!

Toerisme Waasland

Sara Van Cotthem, regiocoördinator Waasland
Grote Markt 45 - 9100 Sint-Niklaas
✆ 03 760 92 62
@ toerisme.waasland@oost-vlaanderen.be
www.toerismewaasland.be
www.educatiefproject.be

Toerisme Waasland *zet zich in voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling en promotie van de regio Waasland. Het werkingsgebied van Toerisme Waasland omvat het grondgebied van de gemeenten Beveren, Kruibeke, Lochristi, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster en Wachtebeke.*

Aanbod

6-12

Opgesteld in het bezoekerscentrum info.waasland in Sint-Niklaas staat het educatief project 'Doe het Waasland'. Tijdens de schooluren zijn leerkrachten steeds welkom om een kijkje te komen nemen; het spel kan alleen maar gespeeld worden na afspraak.
Speciaal voor kinderen van het vierde, vijfde en zesde leerjaar bokste Toerisme Waasland dit uniek educatief project met als rode draad Reynaert de vos ineen. Aan de hand van zoek-, weet- en doevragen maken leerlingen op een speelse, maar gestructureerde manier kennis met de regio. Niet enkel komen geografie en landschapskenmerken aan bod, de leerlingen krijgen ook een snuifje geschiedenis mee en ervaren een ontmoeting met Reynaert de vos. Belangrijke bezienswaardigheden, behorend tot het Wase erfgoed, en leuke plekjes passeren de revue. Dit wordt ondersteund met een korte film van twaalf minuten over de regio.

€ 0,25 euro per leerling

ⓘ Leerkrachten die een bezoek aanvragen, ontvangen een voorbereidingspakket en een werkblaadje voor naverwerking in de klas.

Als inleiding op het educatief spel 'Doe het Waasland' kijken de leerlingen naar de 12' durende film VossenStreken, waarin Reynaert de vos hen meeneemt op ontdekking door de regio.

© Toerisme Waasland

De verschillende toeristische infokantoren in het Waasland kunnen je heel wat suggesties aan de hand doen, hoe je als leerkracht nog meer Waas erfgoed kan beleven. Het toeristische infokantoor uit Lokeren werkte zo bijvoorbeeld een speciale stadskernwandeling uit en biedt je ook de mogelijkheid om een bezoek te brengen aan Lokerse gebouwen en kerken.

Reynaert verwelkomt bezoekers in het info.waasland

Hieronder vind je de contactgegevens van de diensten toerisme en toerismekantoren in het Waasland.

Toerisme Beveren
03 750 15 80
toerisme@beveren.be

Dienst Toerisme Kruibeke
03 744 10 13
toerisme.kruibeke@skynet.be

Dienst Toerisme Lochristi
09 326 88 27
toerisme@lochristi.be

Toerisme Lokeren
09 340 94 74
toerisme@lokeren.be

Gemeentebestuur Moerbeke
09 346 80 05
toerisme@moerbeke.be

Toerisme Sint-Gillis-Waas
03 229 02 00
toerisme@sint-gillis-waas.be

Toerisme Sint-Niklaas
03 760 92 60
toerisme@sint-niklaas.be

Toerisme Stekene
03 790 03 73
gemeente@stekene.be

Toerisme Temse
03 771 51 31
toerisme@temse.be

Dienst Toerisme en Informatie Waasmunster
052 46 95 23
toerisme@waasmunster.be

Dienst Toerisme Wachtebeke
09 342 71 65
rene.depauw@ccwachtebeke.be

Bruin de Beer in het info.waasland

Provincie Oost-Vlaanderen

Provinciaal museumconsulentschap

Kristof Ysabie, verantwoordelijke uitleenkoffers
Provinciaal Administratief Centrum Het Zuid -
Woodrow Wilsonplein 2 - 9000 Gent
✆ 09 267 72 82
@ kristof.ysabie@oost-vlaanderen.be
www.oost-vlaanderen.be
€ Gratis

Kinderen spelen met de spelkoffer Blikopener

TIP
De Erfgoedcel Waasland is zelf ook in het bezit van twee exemplaren van deze specifieke spelkoffer, je kan deze in ruil voor een waarborg bij de Erfgoedcel Waasland ontlenen. Je kan deze spelkoffer ook kopen via www.faronet.be (zie p. 54).

Aanbod

3-5
6-12

Het Provinciaal museumconsulentschap wil de Oost-Vlaamse musea ondersteunen en promoten. Zo leent ze graag leskoffers uit, die in de basisscholen zelf kunnen gebruikt worden. De koffers kunnen op woensdag tussen 16u en 16u30 worden opgehaald en tussen 13u30 en 14u worden terug gebracht.

Er zijn acht leskoffers: de kunstkoffers 'Kleurenkriebels', 'Handig die handen', 'Gezicht in zicht', 'Lijf', de museumkoffer 'Sleuteltje in het museum', de kleuterkoffer 'Kunstkapoentjes' (spel voor de kleuterklas ter voorbereiding van een (kunst)museumbezoek), de spelkoffer 'Blikopener' en het 'Kamishibaipakket'. Deze koffers laten kinderen op een leuke, actieve manier kennismaken met beeldende kunst en de boeiende, maar nog vaak te weinig gekende wereld van het museum. Alle koffers houden rekening met de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van het onderwijs. Er wordt een minimum lesduur aangegeven; de meeste koffers kunnen echter veel uitgebreider benut worden.

Alle informatie over deze koffers vind je op www.oost-vlaanderen.be onder cultuur en vrije tijd / uitleendiensten / museumkoffers. Mits afspraak kunnen de koffers op voorhand ingekeken worden bij het Provinciaal museumconsulentschap.

'Blikopener' is een spel om kinderen van het lager onderwijs voor te bereiden op een (kunst)museumbezoek. Dit spel wordt gespeeld voor het museumbezoek in de klas en wordt begeleid door de leerkracht zelf. Het spel stelt het leren kijken naar museumvoorwerpen centraal als doel.

De museumkoffer "Sleuteltje in het museum"

TIPS

www.museuminzicht.be

Je kan de collecties van de Oost-Vlaamse musea ontdekken op www.museuminzicht.be. Via de link 'Ontdek de collecties' zoek je in meer dan **100 000 museumvoorwerpen** uit meer dan 45 musea in Oost-Vlaanderen en bereid je een museumbezoek voor. Dagelijks komen er nieuw geregistreerde objecten bij.
Deze online databank bevat niet alleen tentoongestelde werken, maar geeft ook toegang tot objecten die in museale depots bewaard worden. Zeer handig voor wie een eindwerk, verhandeling of spreekbeurt maakt of voor wie zich wil verdiepen in een bepaald museum, collectie of thema. Bovendien zoek je via de link 'Beleef de musea' in het tijdelijke en permanente aanbod van de Oost-Vlaamse musea. Je vindt er ook informatie over de prijzen, openingsuren, bereikbaarheid…. Vanzelfsprekend werken ook heel wat Wase musea mee aan deze interessante website. Heb je nog een vraag hierover?
Dan kan je terecht bij move@oost-vlaanderen.be.

www.religieuserfgoed.be

Religieus erfgoed online is een project van het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw en de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Voor het in kaart brengen, ontsluiten en valoriseren van het Vlaams religieus erfgoed voor een zo breed mogelijk publiek werden twee instrumenten gecreëerd: de databank en de website www.religieuserfgoed.be, die onder meer een venster op de databank biedt en allerlei actuele informatie over het Vlaams religieus erfgoed bundelt. Wil je met je leerlingen rond religieus erfgoed werken, dan is dit dé site. Ook Wase musea en kerkfabrieken werken hieraan mee.

***Mola** is een kennis- en informatiecentrum waar alles draait om wind- en watermolens.*
Een permanente, interactieve tentoonstelling belicht de molen, technisch en historisch, en staat stil bij de toekomst van wind- en waterkracht.

Mola - Provinciaal Molencentrum

Els Otte, wetenschappelijk medewerker
Domein Puyenbroeck - Puyenbrug 5 - 9185 Wachtebeke

- 09 342 42 40
- mola@oost-vlaanderen.be
- Op afspraak
- Bij mooi weer in het Provinciaal Domein Puyenbroeck; verspreide picknicktafels; overdekte picknicktafels in de speeltuin
- € Gratis activiteit op weekdagen

© Madoc - fotograaf Hilde d'Haeyere

Schaalmodel van een olieslagmolen.
De molen is de moeder van alle machines.

Aanbod

6-12
12-18

Leerlingen van het lager en secundair onderwijs maken kennis met de aloude technieken van wind- en watermolens. Aan de hand van een educatieve en interactieve tentoonstelling leren ze hoe deze molens werken en staan ze stil bij de geschiedenis en geografische spreiding ervan. Er kan ook een bezoekje aan een nog werkende molen worden georganiseerd.

Leerlingen vanaf 8 jaar kunnen werken met Lego educatieve pakketten en zo zelf experimenteren met de technische principes die gelden bij het gebruik van een molen.

- In het kader van projecten
- Molenbibliotheek
- Op verzoek wordt beknopte informatie opgestuurd

TIP
Koppel een bezoekje aan Mola aan een trip naar de Heirbrugmolen in Lokeren (zie pag. 15) of de Roomanmolen in Sint-Gillis-Waas (zie pag. 22)!

Levend Erfgoed Park

Tydgat Catherine, assistent dienst educatie
Domein Puyenbroeck - Puyenbrug 5 - 9185 Wachtebeke

✆ 09 342 42 17

@ puyenbroeck.educatie@oost-vlaanderen.be

Op afspraak

Bij mooi weer in het Provinciaal Domein Puyenbroeck; verspreide picknicktafels; overdekte picknicktafels in de speeltuin

€ Gratis activiteit

*Het **Levend Erfgoed Park** in het Provinciaal Domein Puyenbroeck te Wachtebeke is het resultaat van een samenwerking tussen het Steunpunt Levend Erfgoed en de provincie Oost-Vlaanderen. Het 22 hectare grote dierenpark van het domein werd de nieuwe thuis van een uitgebreide verzameling oude rassen van boerderijdieren zoals onze grootouders die nog gekend hebben. Deze dierenrassen werden de voorbije generaties verdrongen door meer productieve soorten en dreigden daardoor helemaal uit ons erfgoed te verdwijnen. Het levend Erfgoed Park van Puyenbroeck wil deze oude boerderijdieren bewaren voor het nageslacht en ze in de belangstelling brengen van het brede publiek.*

Aanbod

6-12

12-18

In het Levend Erfgoed Park kan je onze streekeigen (boerderij)dieren van vroeger levend bekijken. Levend erfgoed is de verzamelnaam voor de oorspronkelijke, streekeigen Belgische rassen van landbouw- en neerhofdieren, die zoniet uitgestorven dan toch ernstig in hun bestaan bedreigd worden. Het zijn allemaal dieren die vroeger op het hof rond de boerderij of het huis gehouden werden, gedomesticeerde dieren die melk of wol, mest of vlees, pels of trekkracht gaven aan de mens. Ze verdwenen uit ons beeld en werden verdrongen door economisch productiever rassen die op grote schaal gekweekt konden worden. Je hier leert waarom mensen in hun eigen streek van oudsher deze dieren kweekten en verzorgden en wat hun nut was voor de mens. Je kan het park ofwel vrij bezoeken, ofwel onder begeleiding van een gids, die je best op voorhand reserveert. De gidsen passen zich aan de verschillende leeftijden aan.

ⓘ Mits betaling van 2 euro is er voor de leerkracht een goed gedocumenteerde brochure beschikbaar.

Levend Erfgoed Park

Heemkunde Vlaanderen

Eva Van Hoye, coördinator
Huis De Zalm - Zoutwerf 5 - 2800 Mechelen
✆ 015 20 51 74
@ info@heemkunde-vlaanderen.be
www.heemkunde–vlaanderen.be

***Heemkunde Vlaanderen** is het ankerpunt voor de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De organisatie biedt ondersteuning, begeleiding en vorming aan lokale heemkundige verenigingen, archief- en documentatiecentra i.v.m. het beheer en de ontsluiting van hun lokale erfgoedcollectie, aan individuele heemkundige onderzoekers en aan de provinciale koepels voor heemkunde.*

Volkskunde Vlaanderen

Laure Messiaen, coördinator
Sint-Amandstraat 72 - 9000 Gent
✆ 09 223 97 00
@ info@volkskunde-vlaanderen.be
www.volkskunde-vlaanderen.be

***Volkskunde Vlaanderen** is een landelijke organisatie voor volkscultuur, die de cultureel-erfgoedgemeenschap volkskunde in kaart brengt en op de kaart zet. Dit doen ze door kennisontwikkeling en zelfrealisatie te bevorderen, gemeenschapsvorming na te streven en uitwisseling van expertise en ervaring centraal te stellen. Via wetenschappelijke en publieksgerichte initiatieven, advisering en overleg dragen ze zo bij tot het uitbouwen van een netwerk over de grenzen van de discipline heen.*

6-12

Aanbod

Volkskunde Vlaanderen ontwikkelde twee lesbrieven voor 10- tot 12-jarigen: 'Over en voor erfgoedschatten' en 'Overal Carnaval!'. Deze lesbrieven kan je gratis downloaden op www.volkskunde-vlaanderen.be.

Op verzoek kan een medewerker van Volkskunde Vlaanderen aan leerlingen van alle leeftijden toelichten wat volkscultuur precies is en hoe Volkskunde Vlaanderen werkt.

TIP
Dossier XI, een spannend spel over volkscultuur dat ontwikkeld werd in partnerschap met Heemkunde Vlaanderen, is eveneens bedoeld voor dezelfde leeftijdsgroep en kan aangekocht worden. **De Erfgoedcel Waasland beschikt echter ook over twee exemplaren van dit spel en stelt deze – in ruil voor een waarborg – gratis ter beschikking van de Wase scholen.**

Het Firmament

Wannes Deleu, educatie en communicatie
Frederik De Merodestraat 65 - 2800 Mechelen
✆ 015 34 94 36
@ contact@hetfirmament.be
www.hetfirmament.be

€ Te bespreken voor een kennismakingsworkshop of een maakworkshop; min. 15, max. 18 deelnemers aan een workshop

Het Firmament *is het (t)Huis voor figuren-, poppen- en objectentheater. Met een gevarieerd aanbod van exposities, projecten, workshops en ontmoetingsdagen wil Het Firmament een divers publiek van geïnteresseerden en theatermakers blijven verwonderen over de magie van deze unieke kunstvorm. Het Firmament bouwt daarbij een stimulerende ontmoetingsplek uit op het kruispunt van traditie en experiment, kunst en educatie, erfgoed en theater, onderzoek en praktijk.*

Aanbod

12-18

Met de kennismakingsworkshop BACKSTAGE neem je een kijkje in de coulissen van het poppen- en figurentheater. Daar ontdek je niet alleen de rijke geschiedenis van deze kunstvorm. Je wordt ook ingewijd in de vele vormen die het figurentheater vandaag aanneemt. Tenslotte leer je zelf vakkundig een theaterpop maken én tot leven wekken. Voor alle geïnteresseerden, van denkers over doeners tot creatieve duizendpoten. Kortom, een unieke kennismaking met het figurentheater die niemand onbewogen laat!

ⓘ Elke deelnemer ontvangt een brochure met achtergrondinformatie en beeldmateriaal.

Workshop "Backstage"

CANON Cultuurcel

Agentschap voor Onderwijscommunicatie
Ministerie van Onderwijs en Vorming

Mieke Bettens, communicatieverantwoordelijke
Koning Albert II Laan 15 - 1210 Brussel
✆ 03 553 99 28
@ canon@ond.vlaanderen.be
www.canoncultuurcel.be

***CANON** heeft als missie in een open, creatieve leeromgeving de wereld van kunst en cultuur op een actieve manier bij leerlingen en leerkrachten te brengen. CANON bouwt dus bruggen tussen cultuur en onderwijs: door meer cultuur te brengen in het curriculum, de structuur en de kern van het onderwijssysteem enerzijds en anderzijds door de culturele wereld te laten kennismaken met de wereld van het onderwijs.*

Aanbod

Belangrijkste acties van Canon zijn het organiseren van studiedagen, het opzetten van een subsidielijn (Dynamo3, waarmee je als school o.a. gratis gebruik van De Lijn kan verkrijgen of financiële ondersteuning voor een project), het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, het maken van publicaties en tenslotte het verspreiden van informatie en het communiceren over al deze activiteiten.

Alle informatie hierover vind je op www.canoncultuurcel.be, www.dynamo3.be, www.ingebeeld.be en www.schoolenbib.be.

FARO

Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw

Priemstraat 51
1000 Brussel
@ info@faronet.be
✆ 02 213 10 60
www.faronet.be

***FARO** is het steunpunt voor de sector van het roerend en immaterieel erfgoed. FARO vindt een investering in erfgoeded-educatie en bij uitbreiding het creëren van bruggen naar het onderwijs belangrijk. FARO organiseert dan ook, samen met andere partners, op regelmatige basis een overleg tussen de erfgoed- en de onderwijswereld, organiseert studie-dagen of werkt mee aan de verwezenlijking van erfgoededucatieve publicaties.*

Aanbod

FARO werkte mee aan de publicatie van:

• Erf goed! Knip Goed!
Erf Goed! is een perfect hulpmiddel voor de leerkracht in het lager onderwijs die de klas in contact wil brengen met de verhalen en de emoties die het erfgoed te bieden heeft. Erfgoededucatie kan zonder grote moeite in de bestaande omgeving van de klas worden geïntegreerd. Het boek stelt de leerkracht een aantal prikkelende lessuggesties voor. Deze suggesties worden opgedeeld per leeftijdsgroep en per erfgoeddomein.

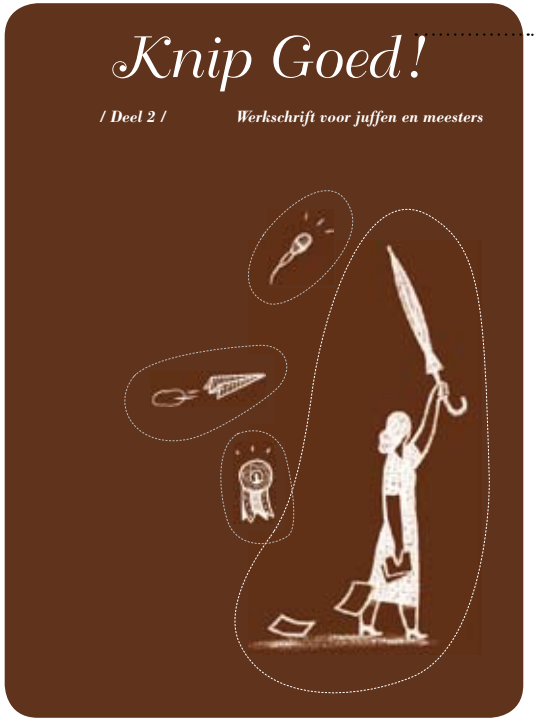

Aan de hand van de verwerkingspagina's in het bijhorend boekje Knip Goed! komen de leerlingen met het erfgoed in contact.

Erf Goed! en Knip Goed! zijn een initiatief van CANON, Erfgoeddag en Open Monumentendag.

TIP
Deze handige brochure is gratis downloadbaar via www.faronet.be.
Erfgoedcel Waasland heeft hiervan echter ook tien exemplaren ter beschikking, die leerkrachten uit het Waasland gratis kunnen ontlenen.

• Erfgoed in de klas

Dit handboek voor leerkrachten is een publicatie van HEREDUC. HEREDUC (HERitage EDUCation) is een Europees project rond erfgoeddeducatie. Culturele Biografie Vlaanderen vzw timmerde aan dit project samen met partnerorganisaties uit Duitsland, Nederland, Frankrijk en Italië en op initiatief van het Gemeenschapsonderwijs aan een vernieuwende aanpak. De uitkomst van het project is een handboek voor leerkrachten van het basis- en het secundair onderwijs dat allerlei ideeën en tips bevat om met erfgoed aan de slag te gaan in de klas. Maar ook voor erfgoedmedewerkers kan het een bijzonder nuttig instrument zijn.
Je vindt alle informatie hierover op www.hereduc.net.

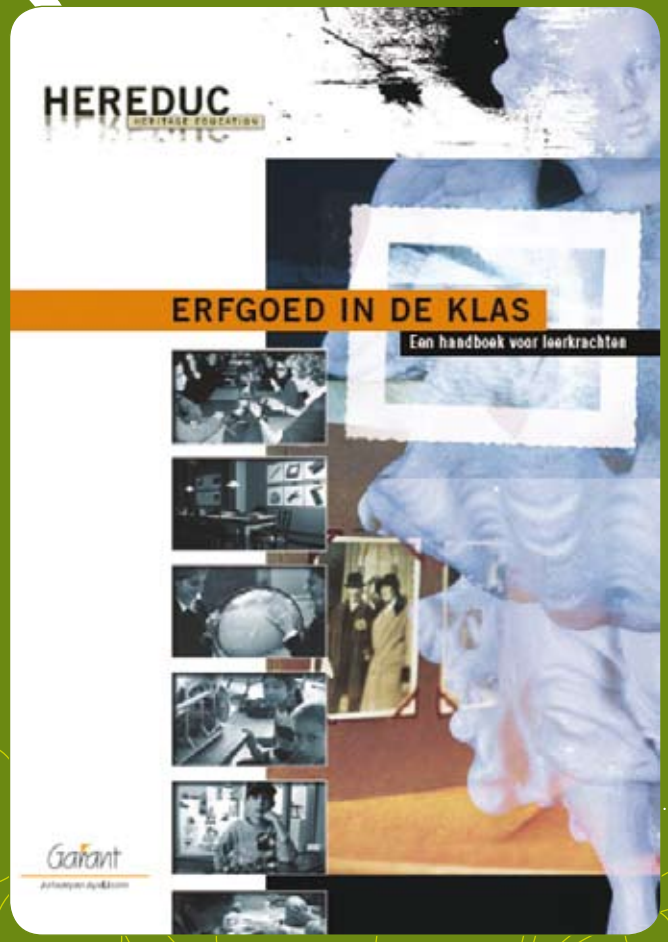

TIP

Erfgoedcel Waasland heeft ook van deze publicatie 10 gratis uitleenexemplaren ter beschikking voor leerkrachten uit het Waasland.

Wase beeldbank dijt uit

REGIO - In het raam van de Erfgoeddag, op zondag 22 april, lieten maar liefst 148 mensen zich met hun favoriete Wase erfgoed fotograferen, een groot succes. Al deze foto's zijn nu met hun verhaal te bekijken op www.beeldbankwaasland.be. Het nieuwe medium zal ook mogelijkheden voor tentoonstellingen verruimen.

Dat erfgoed niet enkel oudere mensen aanspreekt, bewezen de vele jongere mensen die afgelopen maand graag met hun favoriete erfgoed voor de lens van fotograaf Stefaan Van Hul wilden poseren. De kleine Olivier Maes (3,5 jaar), bijvoorbeeld, is verzot op een oude koffiemolen die al drie generaties lang in de familie is. Sandra Beatens is 33 en houdt een oude carnavalsposter en scepter in de hand, omdat ze het belangrijk vindt dat de traditie blijft voortbestaan. Al deze mensen zijn met de foto en hun verhaal nu te bewonderen op de beeldbank van het Waasland. "De bedoeling van de beeldbank is erfgoed erg toegankelijk te maken voor iedereen" zegt Ode De Zutter van Erfgoedcel Waasland. "Dat kan als toevoeging bij een expo. Zo is er fotomateriaal te zien op de beeldbank naar aanleiding van de tentoonstelling van de brandweer in Sint-Niklaas."

Line C...

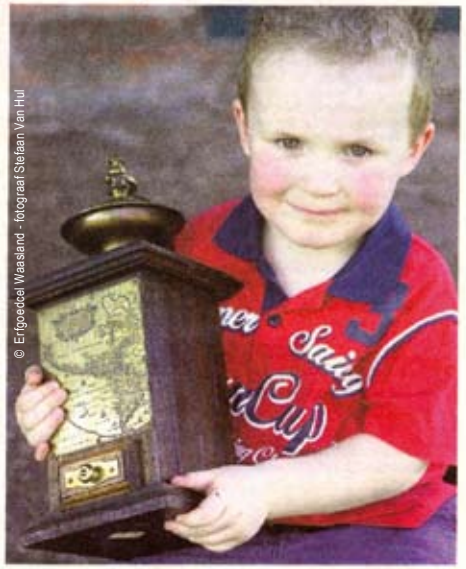

Passe partout 16/05/2007, tekst Lise Callebaut, Foto: De kleine Olivier Maes met zijn favoriete erfgoed

BEVEREN

Broederschool brengt musical

...ieters

...al van Ste-
...het Jeugd-
...ven (JTO)
...ein insec-
...nderen uit
...de scène.
...en wat ze
..., of aan de
...stuums en
...fiche werd
...f ontwor-
...http://ma-
... (PKM)

...d

...gebouwd.
...rghe (Open
...uur. Burge-
...ing in 2004
...heer Monu-
... ontwerper
...0 jaar oude
...met het oor-
...en bewaard,
..., aldus Ant-
...dezelfde zal
...s alleen het

Het Laatste Nieuws 9/06/2009, tekst Kristof Pieters
foto: Getuigen en leerlingen van de Sint-Maarten Bovenschool in Beveren

Leerlingen ontdekken beroepen van weleer

BEVEREN

In CC Ter Vesten in Beveren is het erfgoedproject '50 jaar Werk in Beveren' afgesloten. Het afgelopen schooljaar namen Wase leerlingen meer dan 140 interviews af van senioren met beroepen van vroeger zoals dienstmeisjes, landbouwers en dokwerkers.

KRISTOF PIETERS

De Erfgoedcel Waasland wil met het project '50 jaar werk in het Waasland (1945-1995)' haar archieven aanvullen met persoonlijke getuigenissen van mensen die er in de tweede helft van de 20ste eeuw hebben gewerkt. «In combinatie met persoonlijk beeldmateriaal moet dat een gedetailleerd beeld geven van wat werk in deze periode betekende», legt coördinator Mieke De Meester uit.

De senioren die hun verhaal vertelden, waren de eregasten op het slotevenement van '50 jaar werk in Beveren'. Foto Kristof Pieters

Dienstmeisjes

«Voor de interviews werkten we samen met scholen uit Beveren, Sint-Niklaas en Temse», gaat ze verder. «Zo verzamelden we 140 interviews over onder meer Scheerders Van Kerchove en Meert in Sint-Niklaas, de scheepswerven Boel en CNR in respectievelijk Temse en Rupelmonde, landbouw in Beveren en Kruibeke, dienstmeisjes en dokwerkers.»

Naast de Sint-Maarten Bovenschool namen ook het Sint-Jorisinstituut Bazel, het Sint-Amelberga Instituut Temse en de Onze Lieve Vrouw Presentatie Sint-Niklaas deel. «Met dit project wilden we jongeren kennis laten maken met wat werk vroeger betekende», vertelt De Meester. Op de Sint-Maarten Bovenschool deden de richtingen Verzorging en Mode mee. «Ze verdiepten zich in de geschiedenis van drie typische oude beroepen», zegt Myriam Baert, cultuurcoördinator van de school. «Ze gingen praten met mensen die de beroepen 50 jaar geleden uitoefenden en leerden zo wat die betekenden.»

De interviews werden afgenomen door de leerlingen Verzorging. «We hebben de meeste interviews gedaan in rusthuizen», vertellen Nathalie Joris, Dinah Van Heyst en Tisha Michielsen. «Dienstmeisjes waren vaak aan de slag bij rijke families. We zijn enorm veel te weten gekomen over hun dagelijkse leven.»

De leerlingen van de richting Mode hielden zich dan weer bezig met beroepskledij in de vorige eeuw en lieten zich inspireren voor een modeshow op het slotevent. «Ik heb gekozen voor de outfit van een waardin van een dokwerkerscafé», legt Petra Bollansée uit. «De leerlingen van onze richting hebben geen interviews afgenomen maar vooral opzoekwerk verricht en oude foto's gezocht. De kostuums hebben we allemaal zelf gemaakt.»

Eind juni brengt de Erfgoedcel een dvd uit waar audio- en beeldmateriaal van dit project op gebundeld worden. Er komt ook een website met achtergrondinformatie en geluidsfragmenten. Daarna mogen lokale heemkringen, musea en culturele verenigingen het materiaal gebruiken voor eigen expo's.

TIP

De leerlingen van de Sint-Maarten Bovenschool werkten mee aan het mondelinge geschiedenis project "Werk". Over deze methodiek lees je alles op pagina 38.

Het Laatste Nieuws 9/04/2008, tekst Guy Van Vliet; Foto's: © Erfgoedcel Waasland - fotograaf Jelle

Wase kinderen vinden erfgoed van de toekomst uit

Meer dan 450 Wase jongeren brachten de voorbije weken hun favoriete erfgoed mee naar school. Dat gebeurde in het kader van Erfgoeddag. Ze blikten niet alleen terug op het verleden, maar ook op de toekomst. De kinderen werden met hun favoriete stukken en uitvindingen voor de toekomst vereeuwigd op www.beeldbankwaasland.be. Bovendien is er een verjaardagskalender gemaakt van de actie. Voorafgaand aan Erfgoeddag komend weekend maken wij vandaag al een tocht door verleden en toekomst in onze regio. We laten kinderen uit heel het Waasland hun favoriete erfgoedstukje voorstellen en hun fantasie over de toekomst verklappen.

TEKST: GUY VAN VLIET - FOTO'S: KOS/ERFGOEDCEL WAASLAND/JELLE VERMEERSCH

Charlotte Van Driessche

«Verwelkte klaprozen»

EKSAARDE - «Een schilderij met een donker kader dat verwelkte klaprozen voorstelt», omschrijft de 11-jarige Charlotte Van Driessche uit de stedelijke basisschool in Eksaarde haar keuze. «Het is een cadeau dat mijn ouders gekregen hebben van een kunstschilder als huwelijksgeschenk, zestien jaar geleden. Ik wil het bewaren als herinnering aan het huwelijk van mijn ouders.» Zelf haalde Charlotte ook de verfborstel boven. «Vin een oud, saai schilderij maakte ik een moderne en kleurrijke versie. Ik gebruikte daarvoor papier, karton en verf.»

Elise Coppieters en Glenn Verschueren

«Borstel van oma en trein van papa»

SINT-GILLIS-WAAS - Elise Coppieters en Glenn Verschueren, allebei 11, lopen school in De Klimop in Sint-Gillis-Waas. Elise koos voor een oude borstel, een oude kam en een spiegel als favoriet erfgoedstuk. «Die pullen kom ik van mijn oma. Ik kreeg ze voor ze overleed. Ik wil die dingen bewaren voor mijn kinderen, om te kunnen vertellen hoe het was om bij haar te zijn.»
Glenn koos voor een oude speelgoedtrein. «Mijn papa speelde er nog mee», zegt hij. Voor de toekomst maakte Glenn een TGV en Elise een borstel met een bedieningspaneel en spiegel.

Isabelle Van Den Durpel

«Kleurrijke saxofoon»

WAASMUNSTER - Isabelle Van Den Durpel van de Vrije Gemengde Basisschool Sint-Franciscus in Waasmunster houdt van muziek en dat blijkt duidelijk in haar keuze. «Mijn favoriete erfgoed is mijn saxofoon, een gekrukte stuf met kleppen. Ik heb hem intussen bijna twee jaar. Het is mijn favoriet om dat hij mooi is en een warm geluid maakt.» Voor haar toekomstvoorstelling verzon Isabelle een instrument dat minder geluid maakt, maar je kan er niet naast kijken. «Ik bedachte een saxofoon met verschillende kleuren.»

Niels Van de Vyver

«Trouwboekje van overgrootvader»

LOKEREN - Niels Van de Vyver, een 11-jarige leerling van het Onze-Lieve-Vrouwcollege in Lokeren, spitte diepinhet fabrieksverleden zijn erfgoedstukje boven te halen. «Het is het trouwboekje van mijn overgrootvader. Het is 73 jaar oud en nog in de oude spelling geschreven», toont Niels. «Ik wil het bewaren omdat het iets vertelt over de geschiedenis in mijn familie.»
Zelf verkoos Niels om in zijn fantasie met de tijd mee te gaan. «Ik maakte een elektronische trouwkaart. Die moet het trouwboekje in de toekomst vervangen.»

Max Thuy

«Mama's zwangerschapskleed»

SINT-NIKLAAS - De 11-jarige Max Thuy, die in de middelbare graad van de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten in Sint-Niklaas zit, heeft een wel heel sterke betrokkenheid bij zijn snukje erfgoed. «Het is een zwangerschapskleed dat mijn moeder droeg toen ze zwanger was van mij. Mijn toekomstvoorstelling is iets dijvoor een platzere buik. Ik wilde de verandering van het lichaam laten zien: van zwanger naar 'gewoon'. Ik maakte dit kleed omdat ik geïnteresseerd ben in mode», verklapt Max, die zich helemaal thuisvoelt in de academie.

SINT-PAUWELS - Ellen Maes, Leen De Saegher, Sharon Raes en Glenn Huybrechts zijn vier leerlingen van De Zandloper in Sint-Pauwels. Zij maakten een tekening van hoe de Roomanmolen er in de toekomst zou kunnen uitzien en gingen ter plekke ideetjes opdoen. Wie dacht dat een molen gedateerd is, rekende buiten de fantasie van de kinderen. «We hebben van de molen een ruimteplaats gemaakt om naar Mars te vliegen. De wieken laden de accus. Het bovendeel maakt zich los van de gaanderij en vliegt naar Mars en terug», klinkt het.

Ichraq Bouzaabia

«Niet slapen zonder knuffel»

ELVERSELE - Ichraq Bouzaabia volgt les aan de Gesubsidieerde Vrije Gemengde Basisschool Priester Poppe in Elversele. «Mijn favoriete erfgoed is een knuffel. Ik kreeg hem van mijn mama in Gent. Toen ik klein was, speelde ik er veel mee. Zonder mijn knuffel kan ik niet slapen. Daarom is hij belangrijk voor mij», legt Ichraq uit.
Zeg ging ook aan het dromen over een knuffel voor de toekomst en bij de realisatie ging ze aan de slag met eerder onverwachte materialen. «Ik maakte een moderne knuffel van een ballon, een krant en een wc-rol.»

Lorenzo De Troyer

«Mijn eigen Spidermanalbum»

BEVEREN - Lorenzo De Troyer (11 jaar) uit de Gesubsidieerde Vrije School voor Buitengewoon Onderwijs Sint-Rafaël in Beveren heeft een oud poëziealbum en dat ligt hem nauw aan het hart. Daarom koos hij dat album uit als zijn favoriet erfgoedstuk. Met zelf iets maken voor de toekomst, had Lorenzo niet veel problemen. «Ik combineerde mijn album met Superman, een van mijn grote helden», zegt hij. En dat leverde hem een eigen exclusief poëziealbum van Spiderman op.

Youssef El Badaoui

«Sneeuwbol van opa»

LOKEREN - Youssef El Badaoui, een 10-jarige leerling van De Madeliefje in Lokeren, deed inspiratie op bij opa. «Mijn erfgoedstukje is een soort sneeuwbol, die komt uit de Zoo van Antwerpen. Ik heb hem gekregen van mijn opa en wil hem bewaren omdat ik dan later nog aan hem kan denken.» Youssef werkte samen met Kubilay, Youssef, Sofyan, Nordine en Mohamed het 'Music World Information'-apparaat uit voor de toekomst. «Het is een supersnel, volautomatisch informatiecentrum dat spreekbeurten kan maken en je kamer ook muziekmee beluisteren.»

Colofon

Prentbriefkaart op Beeldbank Waasland, ook beschikbaar als e-card

De Erfgoedcel Waasland is een onderdeel van Interwaas en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid.
Interwaas is het intergemeentelijk samenwerkingsverband voor streekontwikkeling in het Waasland. In samenwerking met de acht Wase gemeenten (Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster) wil Interwaas vanuit een lokale sturing de ontwikkeling van het Waasland actief bevorderen via dienstverlening, projectwerking en belangenbehartiging.

Samenstelling en coördinatie
Erfgoedcel Waasland
Lamstraat 113 - 9100 Sint-Niklaas
03 780 52 10
www.erfgoedcelwaasland.be
erfgoedcel@interwaas.be

Partner
Arteveldehogeschool Gent
Kattenberg 9 - 9000 Gent
09 269 98 00
www.arteveldehs.be

Hartelijk dank
aan alle organisaties die meewerkten aan het tot stand komen van deze klapper!

Vormgeving
Graffito nv

Verantwoordelijke uitgever
Bart Casier, directeur Interwaas
Lamstraat 113 - 9100 Sint-Niklaas

Wettelijk depotnummer
D/2009/11.208/2

BEELDEN COVER - VOORZIJDE:
foto 1 en 3 "Charlotte (Stedelijke Basisschool, Eksaarde) en Katrien (Onze-Lieve-Vrouwcollege, Lokeren) met hun favoriet erfgoed", © Erfgoedcel Waasland - fotograaf Jelle Vermeersch
foto 2 "Detail varkenspastei", © Stedelijk Museum Lokeren - fotograaf www.koba.be
BEELDEN COVER - ACHTERZIJDE:
foto 1 "Overzicht vitrines met fossielen van 25 tot 110 miljoen jaar geleden", © en fotograaf Luc Van Gysel
foto 2 "Roomanmolen Sint-Gillis-Waas: het favoriete erfgoed van leerlingen van basisschool De Zandloper", © Erfgoedcel Waasland - fotograaf Jelle Vermeersch
foto 3 "Reynaert de vos in het Tabaksmuseum", © Historisch Pijp- en Tabaksmuseum Sint-Niklaas
foto 4 "De Lokerse reus Pierre Vrancken", © Erfgoedcel Waasland - fotograaf www.fotograafjan.be

ErfgoedCel WAASLAND

Met steun van de Vlaamse overheid

Artevelde hogeschool
Lid van de Associatie Universiteit Gent

interwaas